

POSKLÁDANÉ VZPOMÍNKY

Vyprávění pamětníků vystěhování Nesvačil a okolí v roce 1943

Domov drahý opustiti, zlý osud nám usoudil,
domov ten však opět zříti, touha srdce, jeho cíl.

POSKLÁDANÉ VZPOMÍNKY

Vyprávění pamětníků vystěhování Nesvačil a okolí v roce 1943

Tato brožura vznikla v upomínku na těžká léta vystěhování.

Děkujeme všem, kteří se podíleli na jejím vzniku a městu Bystřice za finanční podporu.

Pár slov úvodem...

Člověk se rád vrací domů. Do svého obydlí, do všeobecně známých míst, která jsou mu citově blízká. S pojmem domov si pojíme vzpomínky, vynaloženou práci i každodenní život. Některí z nás se starají o svůj dům, jiní obdělávají zahrádku, chovají domácí zvířata, nebo si udržují trávník či bazén. Řada z nás se aktivně podílí i na zvelebování své osady a vytváření sousedské komunity. Máme různé sousedy, přátele i domácí mazlíčky.

Toto pojetí domova a každodenního života nebyly ale vždy a všude samozřejmostí. Také některé naše osady postihlo v letech 1943 až 1945 násilné vystěhování. Lidé museli během krátké doby opustit své domovy. Opustit museli svá domácí zvířata i svá pole. Pro většinu z nich to byl jediný zdroj obživy. Ve vystěhované obci museli zanechat vše, na co si během života vydělali, co si vybudovali a co vlastnili. V mnoha případech si s sebou z domu směli vzít jen své nejnnutnější osobní věci a přestěhovat se buď k příbuzným, nebo se nastěhovat do úplně neznámé domácnosti. Nikdo z nich tehdy nevěděl na jak dlouhou dobu, ani co s nimi bude dál. Každý z postižených se s tímto stavem vyrovnával po svém.

Osudy vystěhovaných lidí byly různé. Ať už se vystěhovaní vydali kamkoliv, přetrvával v nich pocit křivdy, pocit odloučení ale i pocit sounáležitosti se svojí rodnou obcí. K zachycení jednotlivých osudů vystěhovalců se rozhodli současní nesvačilští občané Drahuše Jirovská, Martina Stibůrková, Miloslav Šebek a Zdeněk Kouba.

Autoři knihy Poskládané vzpomínky si určitě nedělají ambice zachytit všechny jednotlivé lidské osudy ani přesně zmapovat jednotlivé vystěhované občany. Cílem této publikace, která se vám, čtenářům, dostává právě teď do rukou, je nabídnout jednotlivé kamínky vyprávění žijících přímých účastníků, nebo jejich neblížších potomků do mozaiky mikrohistorie osady Nesvačily a jejího bezprostředního okolí a tím si důstojně připomenout letošní 70. výročí vystěhování zdejšího kraje.

Řada pamětníků na tyto prožité okamžiky nikdy nechtěla vzpomínat a už vůbec ne o nich psát. Většina vzpomínek je proto zachycena autory při osobní návštěvě pamětníka v prvé polovině roku 2013. Proto jen pět vzpomínek je přímou písemnou dějinnou výpovědí očitých svědků. Většina z pamětníků zažila vystěhování ve svém dětství nebo mládí a dnes, když po 70 letech vzpomínají na věci, které se tenkrát odehrály, doprovázejí svá vyprávění slzami v očích. Některé vzpomínky mohou být zároveň ovlivněny subjektivním pohledem vypravěče, jeho historickou znalostí, stavem paměti, ale i lidskou snahou vytěsnit ze své mysli některé, ať už nedůležité nebo ukřivďující události. Tuto skutečnost by měl mít každý čtenář následujících stran na paměti.

Autoři publikace ani samotní pamětníci nemají ambice vytvořit skvostné literární dílo. Jejich cílem je zachytit vzpomínky sousedů a předat tuto zkušenost na paměť dalším generacím. Za toto úsilí jim i všem, kteří se na vydání této publikace podíleli, patří mé veliké poděkování.

Mgr. Daniel Štěpánek, starosta města Bystřice

Smutné výročí

V letošním roce uplyne 70 let od počátku násilného vystěhování českého obyvatelstva z území mezi řekami Vltavou a Sázavou. Zde bylo zřízeno vojenské cvičiště vojsk SS, tzv. Truppenübungsplatz Böhmen. Celá tato akce byla záměrem nacistické zlovůle vytvořit jakýsi klín do české země jako počátek vysídlení českého obyvatelstva z jeho historického území. Vystěhování bylo rozděleno do pěti etap - od 15. září 1942 do 1. dubna 1944.

Mezi postiženými obcemi byly i obce a osady dnešního území města Bystřice. Nacističtí okupanti zneužili čsl. Zákona č. 125 Sb., čl. 3 ze dne 14. 7. 1927 o zřizování vojenských cvičišť k nařízení o vystěhování obyvatel obcí v soudních okresech neveklovském, votickém a sedlčanském. Na základě zmíněného zákona vydal Okresní úřad v Benešově vyhlášku čj. 325 ze dne 13. 3. 1942, podle které se mají vystěhovat obyvatelé obcí Krňan, Teletína, Vysokého Újezda s osadou Větrov, Tuchyně s osadou Maskovice, Blaženic s osadou Měřín, Dalešic, Jablonné nad Vltavou s osadou Nebřich, Rabyně s osadou Loutí a Nedvězí s osadou Vesnov a z obce Břežany do 15. 9. 1942.

Zároveň byla zřízena přesídlovací kancelář ministerstva vnitra v Benešově, která měla organizovat stěhování. Přesídlenci měli hlásit svoje nové adresy četnickým hlídkám, které se zřizovaly nebo rozšiřovaly.

Už z této vyhlášky bylo možno vyčíst chystaný zábor tohoto území, neboť bylo zakázáno stěhování do dalších pásem (zón), které potom následovaly v dalších vyhláškách.

Jádrem II. pásma (zóny) byly ze soudního okresu benešovského obce: Konopiště, Václavice, Bukovany, Úrochnice, Příbyšice, Tisem, Tvoršovice, Nesvačily a Jírovice. Třetí pásmo tvořily obce ze soudního okresu votického: Božkovice, Rudoltice, Vrchotovy Janovice, Drachkov, Minártice a osada Slavkov z obce Křešice. IV. pásmo se skládalo z obcí z osad soudního okresu sedlčanského: Radč, Křepenice, Suchdol, Nalžovice, Dublovce,

Příčovy, Chramosty, Hrachov, Lichovy, Zvírotice, a Nalžovské Podhájí. Ani to však ještě nebyla konečná podoba, později bylo cvičiště vojsk SS ještě bez ohledu na vyhlášky rozšířeno.

Hranici tohoto území v podstatě tvořila na západě Vltava, na severu řeka Sázava, u Poříčí nad Sázavou se připojila hranice na státní silnici Praha - Tábor, v Benešově navázala na železniční trať až do Olbramovic, odtud podél trati Olbramovice - Sedlčany a podél silnice Sedlčany - Příbram až k Vltavě. Celková výměra tohoto vysídleného území byla přes 45 000 ha, opustit domovy muselo 17 647 osob.

O vystěhování se však na Neveklovsku povídalo dříve než vyšly vyhlášky. Hned po Novém roce 1942 se zde totiž objevovaly osoby, mapující území, které mělo být vystěhováno.

Nacisté těmto fámám nijak nebránili, neboť přispívaly k hladkému průběhu celého záměru. I když sídlem přesídlovací kanceláře byl oficiálně vždy Benešov, kancelář působila operativně vždy tam, kde se právě stěhovalo. Ve skutečnosti byly sídlem nejprve Netvořice, potom Nesvačily (v někdejší budově hostince čp. 65 u Šindelářů), Sedlčany a Čerčany.

Lidé, kteří se stěhovali z I. pásma, si mohli odvézt mrtvý inventář a dokončit sklizeň píce a obilnin, sklizeň okopanin pak na vlastní riziko jen pokud bude čas. Stěhování se provádělo převážně na žebříňácích a potahových vozech, protože jiná možnost ani nebyla. Byl také nedostatek pohonných hmot i motorových dopravních prostředků.

V dalších etapách už bylo omezeno i odvážení inventáře, a tak se stěhovalo po večerech a brzy ráno. Na hlavních tazích byly prováděny četné kontroly a vozy (většinou žebříňáky) byly prohlíženy tak, že do sena či slámy, pod kterými byly ukryty potřebné věci, bylo pícháno tyčemi. Nejnebezpečnější byli členové tzv. Feldgendamerie (polního četnictva). Byli označeni štítkem s tímto nápisem na prsou. Říkalo se jim „slintáci“ podle tvaru a umístění tohoto označení. Jedním z nejurvalejších byl tak řečený Ulfík, sloužící v Jírovicích Na Kasárně, z něhož měli všichni panickou hrůzu.

Území našeho města postihlo stěhování ve III. etapě s termínem do 31. prosince 1943. Týkalo se Jarkovic, Jírovic, Mlýnů, Nesvačil, Petrovic, Semovic a Tvoršovic. V páté etapě se museli vystěhovat (do 1. dubna 1944) obyvatelé Božkovic, Drachkova, Radošovic, Tožice a Zahořan. Mimo zóny byli vystěhováni i občané z Bystřice - ulice K Letišti - s termínem do 15. 4. 1943. Mezi místním obyvatelstvem se tomuto území říkalo „Zabrané“. Vojenským velitelem byl SS - Obergruppenführer a generálmajor Karasch, který sídlil na Konopišti v budovách pod zámek u rybníka. Tam byla i celá hospodářská správa tohoto území.

Ze zabraného území však nebylo vystěhováno všechno obyvatelstvo, původně byl počet stanoven na 29 831 osob, skutečně vystěhováno bylo 17 647 osob, jak jsem již dříve uvedl. Některé profese byly potřeba pro území, která byla obhospodařována, tedy zejména území mimo tzv. území cílová, která byla hlavně na Netvořicku, kam se střílelo ostrými náboji při výcviku dělostřelců nebo se zkoušela munice z Vlašimské zbrojovky. Cílovým územím byly zejména obce Dunáville, Krusičany, Chrástany, Blaženice, Dalešice, Třebsín, Blažim aj. Ty byly zničeny nejvíce a po osvobození se vraceli obyvatelé většinou do zřícenin. Mnoho úrazů zde pak bylo i v zemědělství při orbě a polních pracích výbuchem skryté munice.

Pro hospodaření zejména v okrajových oblastech vysídleného území byly vytvořeny tzv. SS - Hofy (dvory). Jejich vedením byli pověřeni a dostávali je do správy důstojníci nacistické armády, kteří byli neupotřebitelní ze zdravotních důvodů. Byla to pro ně odměna za službu „Říši“. Na území našeho města to byly dvory: Petrovice, Jírovice, Tvoršovice a Radošovice, v sousedství pak Bezejovice a Tisem.

Zůstali zde však i další lidé, kteří ovládali potřebná řemesla. Také oni se však museli odstěhovat ze svých domů, případně přesídlit do jiné vesnice v „Zabraném“. Tak i v Nesvačilech zůstaly dvě rodiny a řada lidí se sem přistěhovala pro práci ve dvoře Petrovice. Ale i ty rodiny, které zde zůstaly, se musely vystěhovat ze svých domů do jiných.

Nyní několik poznámek: Protože na území „Zabraného“ bylo nutno zajistit školní výuku pro děti pracovníků ve dvorech, byly vytvořeny školy i v tomto území. Nesvačilská škola byla zrušena, můj otec, který zde byl řídícím učitelem, byl přeložen na školu do Chlístova, kde byl rovněž SS - dvůr a žily zde rodiny převážně z Netvořicka, které v něm pracovaly. Proto jsme se stěhovali nejen my, ale otec stěhoval i nesvačilskou školu (pomůcky, obrazy, inventář). Po necelém roce působení ve školním roce 1943/1944 (od ledna 1943 do prosince 1944) však přišli němečtí důstojníci s rozkazem, že budova školy musí být do 48 hodin uvolněna.

Nastalo velké zděšení, byl nalezen náhradní prostor „na vejminku“ ve statku u Drábů. Otec zde působil od ledna 1945 do června 1945 jako učitel z Raisových Zapadlých vlastenců v jedné místnosti, děti seděly v několika lavicích, některé kolem stěn, jiné u kamen atd. Ve statku jsme spolu s rodinou zaměstnanců dvora i bydleli. Zažili jsme zde i konec války a osvobození. Nebyla tu ani elektřina, jediné rádio (krystalku) měl pan Stojánek z Úročnice, který sem byl přestěhován, a u něj se scházeli muži k poslechu vysílání Londýna.

S radostí jsme se po osvobození stěhovali zpět do Nesvačil, samozřejmě i s inventářem obecné školy, který díky pochopení chlístovských občanů a zdání rychle se blížícího konce války byl rozeset po domech a půdách domů kolem školy na Chlístově a to jej zachránilo před přestěhováním do Bukové Lhoty.

S použitím údajů publikací „Podblanicko v boji proti okupantům“ autorů Hertla, Charvát, Petráně, Reinštejna a Tywoniaka (1966) a „Benešovsko a Podblanicko“ autorů Petráně, Durdíka, Hanela, Petráňové, Procházkové, Tywoniaka a Vavřína (1985) a podle vlastních vzpomínek zpracoval Mgr. Zdeněk Kouba.

Růžena Vytečková, roz. Říhová

(* 1925 v Nesvačilech)

Můj domov byl mi drahý,
chaloupku na konci vesnice
jsem milovala nejvíce.

Kol chaloupky tekli potůček
a podél něho luk, travin lem.
A kvítků tam bezpočet, vítalo slunný den.

Za zahradou březový háj,
pak lom a lesnaté pláně...
Rostly tam houby, jahody...
Jak rádi jsme chodili na ně.

Nesvačily měly v době okupace asi 500 obyvatel, 106 domů. Lidé se na vesnici znají a jsou úzce spjati s půdou, chalupou, historií své obce. A naše obec měla starou tradici. Dlouho nechtěli rodiče uvěřit, že budeme muset vše opustit. Docházely totiž zprávy, že Němci dostávají „na frak“ a my čekali na zázrak. Žel, přišla vyhláška - do tří měsíců se vystěhovat, odevzdat dobytek a zařízení, stroje, dřevo, píci nechat na místě.

Nebylo kam jít. Nejstarší sestra Anna byla již vdaná, žila s rodinou v Českých Budějovicích v podnájmu u německé rodiny. Čekala třetí dítě. Druhá sestra Marie, též vdaná, čekala druhé dítě a žila se svou rodinou v Bystřici. Dostali jsme adresu na možnost ubytování kdesi v Jižních Čechách. Vlakové spojení bylo špatné, autobusy nejezdily, a tak jsme jeli já, tatínek a švagr na kolech asi 70 km daleko směrem do Jižních Čech, do míst, kde se nachází zřícenina hradu Choustník. Jako by to bylo včera, pamatuji si tento den, bylo nádherné počasí, dozrávalo obilí, jelo se nám velmi dobře, jen cesta byla dosti dlouhá. Hospodář nás vlídně přivítal a pohostil, ukázal svoje hospodářské stavení i celé hospodářství, porozprávěl s tatínkem. Ukázal nám domek, kam bychom se mohli nastěhovat. Byla to lesní hájovna, vzdálená tři čtvrtě hodiny od obce, delší dobu neobydlená, s předsíní a jednou místností. Idylické místo na letní rekreaci, když má člověk auto. Voda daleko, bez elektřiny, autobusové a vlakové spojení nebylo. A to hlavní - nikde v blízkosti nebyla možnost obživy.

Poděkovali jsme za milé přijetí a hospodáři slíbili, že ještě podáme definitivní zprávu. V krajní nouzi bychom měli aspoň střechu nad hlavou. Ovšem vzhledem k tomu, že domek nebyl delší dobu obydlen, byl zpustlý, potřeboval opravu, ale na to nebylo kdy.

Čas utíkal neúprosně dál, marně jsme hledali kam jít, nikde nebyla ani místnost. Zbýval pouze jeden měsíc. Lidé se stěhovali, vesnice začala pustnout, docházelo i k takovým zoufalým činům, že nenašel-li někdo nový domov, odešel dobrovolně ze života, aby byl ještě doma pochován. Pamatuji se na starého pana Šimůnka, častokrát si k nám chodil popovídat a já jako dítě jsem s ním ráda rozprávěla. Měl v Nesvačilech malý domek, ale po smrti manželky jej pronajal a žil a pracoval u jednoho hospodáře ve vsi. Chtěl jít s hospodářem, ale ten sám se stěhoval k příbuzným a nemohl ho vzít s sebou. Ukončil tedy svůj život oběšením na trámu ve stodole. A podobných případů bylo více.

Smutná byla loučení, smutní byli lidé, smutno bylo všude. Byli jsme již zoufalí, kam půjdeme a nechtěli jsme od domova daleko. Ustrnul se nad námi jeden hospodář z Mokré Lhoty, osady obce Líšno. Z Mokré Lhoty bylo vidět přes semovický rybník až na naše nesvačilská pole. Ano, slitoval se nad námi, jinak se to nedá nazvat. Sám měl jen jednu větší, jak se říkalo „černou kuchyň“, kde se vařilo, jedlo, přes den žilo a pracovalo, a jednu místnost na spaní. Měl dvě dospělé, dosud svobodné děti, syna a dceru. Z předsíně byl ještě vchod do další místnosti. Tam bydleli hospodářovi příbuzní - Bartůškovi z Drachkova. Ti se též evakuovali ze zabraného. Bydleli zde s jedním dospělým synem, který pomáhal v hospodářství.

Nám byly přiděleny dvě místnosti v hospodářské budově, sloužící dosavad jako skladiště obilí, ale kdysi se s nimi počítalo jako s místnostmi pro výminkáře nebo služebné. V obou místnostech bylo po jednom zamřížovaném okénku, byly bez elektřiny, jedna měla komín. Chodbou se procházelo na půdu a sýpku. Pod kolnou nám hospodář vykázal kousek místa na slámu a píci a složení některého inventáře, co se nám podařilo zachránit.

Stěhovali jsme se jedni z posledních, na silnicích kolem Bystřice byly německé hlídky. Kontrolovaly vozy, kola, zabavovaly věci co se nesměly převážet. Abychom se vyhnuli četnické stanici v Bystřici, jeli jsme oklikou přes bystřický most na Líšno.

Vykopala a odstěhovala jsem si i malou jabloňku, darovanou ve škole za pěkné chování a prospěch k 18. narozeninám. Hospodář mi dovolil ji zasadit na zahradě. Po osvobození jsem ji opět přesadila na naši zahradu v Nesvačilech, ale zahrada bohužel nebyla oplocena, a tak mi stromek okousali zajáci. Jen jedenkrát vykvetl a měl plody.

V Mokré Lhotě pokračoval nový život. V malé místnosti, kde se dalo na kamnech stěží uvařit, byla lavice, stůl a postel. Tatínek tam měl ševcovský verpánek, dvě stoličky a hromadu bot. V té době vychodil bratr František školu a začal se u tatínka učit obuvníkem. V druhé místnosti byla postel, skříň na šaty a truhla na prádlo. Svítalo se lampou, na postelích se spalo po dvou. V těchto podmínkách žili moji rodiče, bratr a tetička Františka, sestra maminky. Já jsem od září 1943 studovala v Praze a bydlela u druhé maminčiny sestry Anny v Bášti za Prahou.

Léto roku 1944 jsem prožila v novém domově v Mokré Lhotě. Součástí studia pro pěstounky a vychovatelky byla šestitýdenní povinná praxe v některém soc. zařízení. Našla jsem si praxi na Okresní péči o mládež v Benešově. O nedělích se chodívalo do bystřického kostela, k sestře, vzpomínalo se se známými na rodný domov. I s těmi, kteří v okupovaném území zůstali pracovat a podávali nám o domově zprávy. V naší chalupě byli nastěhováni němečtí vojáci, po válce jsme zjistili, že v chlívku na kozy (byl zděný v nově postavené kolně) si zřídili saunu. Tudíž spálili všechno dřevo, co kde v chalupě a kolem ní našli, dřevěná prkna na patře ve stodole, podlahy na půdě i oplocení kolem celé velké zahrady.

Ve vystěhovaném území se nesmělo pohřbívát, zemřelí byli pochovávaní do Bystřice nebo nejbližšího okolí. Maminka a tetička byly stále ve vzpomínkách v Nesvačilech, a když se pak rozšířila pověst, že Němci ničí hroby a pustoší kostel, chtěly se na hrob svých nejbližších podívat. Povolení do zabraného bychom těžko dostali, proto jsme se do Nesvačil vypravili s bratrem „na černo“ vstříc dobrodružství. Bylo letní nedělní odpoledne, krásný den, ne však pro nás. Pěšinami mezi poli jsme se dostali až ke zdi nesvačilského hřbitova. Za zdí byl vidět žalostný obraz. Pošlapané a rozježděné hroby, rozbité pomníky, vše zarostlé plevelem. K naší chaloupce jsme se neodvážili. Bylo nám moc smutno a kradmo jsme se vraceli zase zpět do Mokré Lhoty. Velká tesknota padá na člověka ve vylidněné obci,

Němci ubytovaní roztroušeně po chalupách a ničící co se dalo, vesnici neoživil, dodávali jí ještě hrůznější ráz. Všude mrtvolné ticho, žádný štěkot psů, kdákání slepic a zvuky ostatních zvířat, rachot povozů, křik dětí, zkrátka zvuky normálního běhu života. A příroda? Neobdělaná zarostlá pole, místo obilí jen samá lebeda, bodláky a plevel. Byl to opravdu neskutečně zoufalý pohled. Do našeho náhradního domova jsme se navrátili v pořádku, ale již nikdy jsme podobný výlet nepodnikli.

A nastaly památné májové dny roku 1945. Ty jsem prožila v Praze a zanechaly ve mně mnoho nesmazatelných dojmů. Rodiče prožívali konec války v Mokré Lhotě. Němci kolem Benešova řádili snad ještě hůře než jinde, a tak zprávy o blížící se sovětské Rudé armádě byly jedinou posilou všech. Nesvačily jsem viděla až asi za dva měsíce. Rodiče se do chalupy nemohli hned stěhovat. Byla zpustošená, vytrhaná okna a dveře, rozbitá střecha, kde bylo jaké dřevo, vše zlikvidováno. Začalo se budovat znovu. Získalo se nejnutnější dřevo, strýček z Báště - truhlář - pomohl, udělal nejnutnější truhlářské práce, aby se dalo bydlet. Koncem léta roku 1945 jsme se vraceli domů. Bylo třeba obdělát zanedbanou půdu, zasít obilí, začít znovu od začátku žít ve svém. Po létech utrpení nastal klid a mír, byli jsme konečně doma. A to bylo hlavní. Každý se pustil s novou chutí do práce. Pomohli příbuzní, pokud mohli, a stát na obnovu státními subwencemi.

Růžena Vytečková

Miloslav Březina

(* 1927, Dlouhá Lhota)

Když ještě Nesvačily nebyly vystěhované, ale byli tu už Němci, v obci byla kontrola tzv. rekvizice. Komise úředníků z Benešova a SS vojáků kontrolovala v obci, zda není schované jídlo, drůbež, krmení apod. Komise nic nenašla, pak šla do hospody U Štěpánků. Tam byl majitel pan Jaroslav Štěpánek. Byl už trochu opilý a začal se před komisí vytahovat: „Vy tady lítáte po vesnici, nic jste nenašli a já mám nad garáží schované prase.“ Jak to vyslovil, okamžitě jsme se zvedli - Kůstka, Kudrna a já - s tím, že jdeme na záchod (ten byl dřív na dvoře). Vlezl jsem pod stříšku nad garáž a opravdu tam prase bylo. Prase jsme odnesli až za Sejkovu stodolu, kde jsme ho v poli schovali. Hostinského Štěpánka jsme tak zachránili od velkých nepříjemností.

Z vystěhovaných Nesvačil hostinský Jaroslav Štěpánek našel ubytování i místo na podnikání v Bystřici u Šmerhů. Jednou popíjel v hospodě U Hlaváčků a vedle seděli čtyři vojáci SS. Štěpánek už rozjařený jim brnkal prstem přes štítky u čepic, které měli stále na hlavě. Když brnkal, tak volal: „Stejně tu válku prohrajete.“ Když SS vojáci odešli, přítomní Štěpánkovi říkali, že za tuto provokaci si pro něho Němci určitě přijedou. Hostinský Štěpánek celou noc nespál, časně ráno opravdu přijel před uzenářský krám černý vůz, ze kterého vystoupili dva SS vojáci s velkým kufrem. Zabouchali na dveře krámu, a když jim Štěpánek otevřel, důstojník chodil po krámu a jen ukazoval, co mu má Štěpánek dát. Když byl kufr plný, druhý voják ho odnesl do auta. Krám byl bez masa a uzenin a nějaký čas nebylo za lístky co prodávat.

V Benešově na nádraží bylo vidět někdy raněné německé vojáky, které přivezli v dřevěných vagonech. Mnozí vojáci měli omrzliny. Z tohoto důvodu měli nohy nebo ruce v sudech s vodou, v zimě v ní byla i ledová tříšť. Pak tyto raněné a postižené rozvázeli na ošetření.

Po válce se v Loutí za Neveklovem usadil člověk, který choval koně. S koňmi i obchodoval. Z Loutí jezdil na koni až k Příbyšicím, kde jak se ukázalo, jezdil do určitého místa na Chlumu. Němci zde v době války využívali staré štol a svislé propojení. Údajně tam něco schovali z archivu SS na Konopišti. Pak se zjistilo, že chovatel koní je gestapák z Katušky. Ten zřejmě z Chlumu odvážel důležité dokumenty. Koně převážel drahou a dokumenty mohly být ukryté ve slámě u koní. Když se to dozvěděl i úředníci v Benešově, dlouho trvaly přípravy na zatčení tohoto gestapáka a ten mezitím utekl neznámo kam.

Podle vyprávění Miloslava Březiny příběhy přepsal Miloslav Šebek

Zdeněk Bezkočka

(* 1946 v Zahořanech)

Zahořany čp. 3

Rodiče měli statek v Zahořanech (původně Tůmovi, ještě dříve Rezkovi). Zahořany byly vystěhovány v poslední, páté etapě, kdy již lidé nesměli odnést žádný živý ani mrtvý inventář. Doma museli nechat všechn dobytek, veškeré zařízení, odešli z domova pouze s uzlíkem s osobními věcmi.

Byla jim však přidělena náhradní zemědělská usedlost, takzvaně propachtovali statek, zvířectvo, pole a lom v Trhových Svinech. Po válce, když začali mluvit o návratu domů, bylo jim nabídnuto, aby v Trhových Svinech zůstali, ale rodiče se toužili vrátit zpět do Zahořan.

Našli svůj statek ve velmi špatném stavu. Z jejich původních strojů a zvířectva nezůstalo po válce nic. Zjistili, že zde byli ubytováni Němci, kteří přímo za zahradou měli dělostřelecké cvičiště - střelnice byla namířena k Libči a k Maršovicům, na jejich pozemku pak byla umístěna veškerá technika.

Po válce v roce 1946 se jim zde narodil syn Zdeněk a v roce 1951 pak mladší syn Vladimír.

Podle vyprávění Zdeňka Bezkočky zapsala Drahuse Jirovská

Václav Čihák

(* 1923, Veselíčko u Sedlčan)

„U Sejků v Nesvačilech čp. 52 jsem byl od svých osmi let. Pantáta Václav Sejk si mne vybral na prázdninovou pomoc na povřísilka a už jsem u nich zůstal. Pak začala válečná doba. Hospodařilo se pořád dál, ale byly stanoveny odvody. Dělal se rekvizice, to byly kontroly, které měly odhalit zatajená zvířata, obilí apod. Ve vsi kontrolu dělalo asi pět skupin, aby jim nic neuniklo. Většinou to bylo tak, že v noci se němečtí vojáci přemístili po obvodu vesnice, aby měli při rozednění přehled co se děje ve vsi. Pak svolali lidi do hospody, aby nahlásili, co všechno mají. František Král z čp. 58 (říkalo se tam u hořejších Srbů) nepřiznal pytel obilí, Němci ho viděli, jak pytel nese na půdu. Byl uvězněn v koncentračním táboru a už se do Nesvačil nevrátil.

Asi půl roku dopředu se vědělo, že Nesvačily budou také vystěhované. V místě, kde je dnes obchod, dělali Němci svod dobytka a koní. Každý kus byl ocejchován znakem SS. Hovězí dobytek byl označen na krku a na rohách, koně se značili na přední straně kopyt. Většina zvířat byla převedena do stájí SS Hofu Bezejovice. Tam byly převedeny i koně pana Václava Sejky.

Do konce roku 1943 musela být obec vystěhována. Společně se Sejkovými jsem se stěhoval do Mladoušova na statek pana Ziky. Po nějakém čase jsem se musel dostavit do Votic na pracovní úřad. Tam mi dali dvě možnosti: buď na práce do Německa, nebo práce na SS Hofu Bezejovice. Vybral jsem si SS Hof, kde jsem jezdil s koňmi, které jsem dobře znal. Šafář z Dlouhé Lhoty byl hodný člověk a přidělil mi Sejkovy koně. Správce na statku byl pan Jansen, rád jezdil na koni, koním rozuměl a říkalo se, že před válkou s koňmi obchodoval. Byl jsem ubytován nejdříve v Dlouhé Lhotě, pak jsem se musel přestěhovat do Mlýnů. Ve Mlýnech jsem zachránil kobylu pantáty Sejky, odvedl jsem ji tajně k němu do Mladoušova.

Kočí jezdili i mimo hranice vojenského cvičiště. Měli jsme průkazku - Ausweis, kterou jsme se při náhodných kontrolách jízdní vojenské policie museli prokázat. Když se jelo od Bystřice do Votic, měli jsme strach z hlídek, které měly stanoviště u odbočky na Tožici. Mimo to jsme museli mít na vozech cedulku s nápisem SS Hoff Besejowitz. Správce Jansen dbal na to, aby jezdil jen ten kočí, který měl koně v pořádku a dobře živěné. Jezdilo se s masem a dalšími produkty většinou do Bystřice a Benešova. Správce Jansen pak byl nahrazen německým důstojníkem Wiebem. Ten byl zlý a agresivní. Správci Jansenovi padli oba hoši na ruské frontě, říkalo se, že pak Jansen ze vzteku rozbil obrázek Hitlera.

Ke konci války už Němci věděli, že válku prohrají, že nastává konec jejich rozpínivosti. V Dlouhé Lhotě si udělali ve statcích (např. u Pešánků) sklady. Tam se naváželo mnoho dřevěných beden. Pak se tyto bedny navážely do Bezejovic. V bednách bylo nakradené zboží, vojenské uniformy, boty, deky apod. Žádný poklad tam nikdo neviděl.

V době pražského povstání dostali kočí na bezejovickém SS Hofu nařídono zapřahat koně. Na vozy jsme naložili pancéřové pěsti, granáty, kulomety a další zbraně a střelivo a jelo se do Prahy vyzbrojit německé jednotky. Vždy jeli tři kočí Němci a jeden kočí Čech. Bylo to proto, aby se nás šest českých chlapců nemohlo domlouvat. Ti němečtí kočí byli mladí hoši, tak od 16 do 20 let. Byli agresivní a dali nám najevo, že když nebudeme poslouchat příkazy, použijí zbraně. Jelo se v dešti, byla zima. Pak večer koňská kolona zastavila a byl dán rozkaz odstojit koně. Po nějaké chvilce nás šest chlapců využilo tmu a utíkali jsme zpátky, u koní jsme všechno nechali. Zastavili jsme se v jedné hospodě, ale hostinský s námi nechtěl nic mít. Pak bylo slyšet motorky, schovali jsme se pod most, Němci nás tam naštěstí nenašli. Vrátil jsem se šťastně do Mlýnů a za několik dnů byl konec války“.

Podle vzpomínek Václava Čiháka zapsal Miloslav Šebek

Josef Jirovský

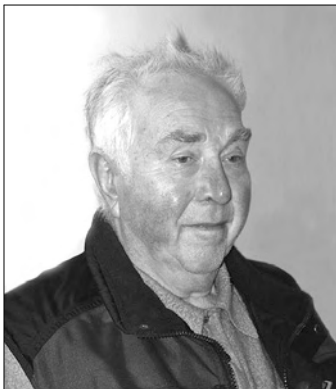
(* 1934 v Nesvačilech)
Nesvačily čp. 12

Rodiče měli po svatbě 2 statky, otec statek v Bystřici (dnes Hendrychovi naproti restauraci u Hlaváčků), který pronajal rodině své sestry (Jirouškovi) a matka statek v Nesvačilech, který obhospodařovali. V té době zde s nimi žila babička Svatková a děti Milka (1926) a Josef. V hospodářství měli k ruce kočího a služku. Při vystěhování Jirovští odešli do Bystřice (Jirouškovi se vrátili na svůj statek hned v sousedství, který byl do té doby prázdný), směli si vzít poměrně dost věcí, jelikož je měli kam umístit. Odvezli si stroje (např. mlátičku), zařízení a část dobytka. Od Němců však měli nařizeno, co zde musí zůstat. Tak se Němci např. sháněli po samovazači, který ještě před vystěhováním p. Jirovský zapůjčil na velkostatek k Šollerovým do Bystřice. Bylo z toho poměrně velké vysvětlování, ale nakonec Němci tuto zápůjčku velkostatku respektovali a samovazač tak zůstal v Bystřici a byl k dispozici oběma statkům.

V nesvačilském domě byli ubytováni sloužící, včetně těch původních. Starali se zde o dobytek, který byl sveden od chalupníků z celé vsi. „Pamatuji si, jak rodiče vyprávěli, že tito sloužící chodili do jedné velké místnosti tancovat při gramofonu. Při jedné takové akci na ně spadla omítka ze stropu.“

„Vikář Otradovec nám vyprávěl, jak převážel volským potahem ve slámě ukryté sochy z nesvačilského kostela. Němci sice vůz prohledávali, ale naštěstí nebyli moc důkladní. Sochy byly ukryté na bystrické faře a po válce se vrátily do Nesvačil.“

Po celou dobu války byly prováděny tzv. štáry - František Král ve statku u Matoušků (poslední po levé straně na Zahořany) vynášel pšenici po žebříku na patro. Na udání, že má ukrytou pšenici, byl odhalen a skončil v koncentračním táboře, kde zahynul (jeho jméno je uvedeno na památníku obětem II. Světové války v Nesvačilech).

Lidé umístění v lágru v Bystřici stavěli vlakovou přípojku z Bystřice (přibližně z místa, kde se nachází most na Nesvačily) do Petrovic, vše bylo děláno ručně, po kolejích pak ve vozíčkách převáželi materiál a rovnali terén.

Za okupace byla vystavěna např. také silnice z Votic na Sedlčany. Stavby prováděly pracovní síly z lágrů.

„Ke konci války si pamatuji na nálety na vlaky v Plchovkách - Kotláři nejprve několikrát obletěli vlak, aby je vlakvedoucí viděl. Když vlak zastavil, lidé vyskákali a utekli. Kotláři pak rozstříleli kulometem většinou jen lokomotivu, aby Němci nebyli mobilní. Ten samý důvod mělo i ostřelování letadel na letišti, aby nebyla použitelná.“

Jak šla fronta, Němci pak museli rychle ustupovat, v měšťance museli vše nechat a utéct. Věci po nich si Češi rozebírali.

Tím, že po celou dobu války byl dům obydlený českými sloužícími a byl celkem udržovaný, měli se po válce kam vrátit. Nejprve se přistěhoval syn Josef s babičkou Svatkovou a spolu zde bydleli - aby nedošlo k rabování. Naproti u Veselých (v té době Šindelářovi) bydleli do jejich návratu Rusové, kteří chodili na letiště rozebírat letadla. Později se do Nesvačil vrátili také rodiče. „Náš dvůr byl plný hnoje, který nikdo nevyvážel na pole. Rodiče pak ručně hnůj nakládali a vyváželi. Na všech polích byla osetá pšenice a tu již sklízeli naši. V té době měli na starosti ještě bystrický statek, ale sestra Milka se v únoru 1946 provdala za Bohouše Hendrycha a bystrický statek rodiče předali jim“.

A ještě perlička na závěr:

„V 50. letech při cvičné mobilizaci jsem vozil hasičským vozem vojáky v záloze do Želetinky. Mezi nimi byl povolán také pan Březina, který si omylem místo vojenské knížky vzal německou pracovní knížku a tou se prokázal.“

Všichni si asi dovedeme představit ten cirkus.

Podle vyprávění Josefa Jirovského přepsala Drahuše Jirovská

Marie Jirovská

(roz. Fulínová, nar. 1938 v Libči)

Nesvačily čp. 12

Rodiče měli v Libči hospodářství, před válkou měli pomocníci Hedu (sirotek z Litvínova) a kočího Michala. Nakupovat se chodilo do obchodu u Kliků v Zahrádce a hospůdka u Šachů byla také v Zahrádce.

V tu dobu měli Fulínovi 4 děti, po narození nejmladšího syna Josefa 29. 8. 1942 byla ve III. etapě celá rodina přinucena k vystěhování. Měli přesně určený čas, kdy museli Libeč opustit, četník z Neveklova obcházel a zamykal domy.

„Pamatuji si, že maminka chtěla ještě přebalit malého brášku, ale nebylo jí to dovoleno, přebalovala ho již na zápraží.“ V Libči museli ponechat veškeré zvířectvo - 11 ks dobytka, 2 koně - vše Němci zabrali a dobytku vypálili značku SS. Vzít si s sebou mohli nábytek a ošacení. Babička se odstěhovala k synovi do Budenína, rodiče s dětmi odešli k rodičům maminky (Bartůškovi) do Zahořan - první statek po levé straně od Nesvačil. Bohužel, v páté etapě se vystěhování dotklo i Zahořan a na jaře 1944 se rodina stěhovala znovu. Bartůškovi odešli na faru do Neustupova, kde měli jednu místnost, Fulínovi do Bystřice do bývalé „traktorky“ (dnes je na tomto místě bystřická kotelná). V jedné malé místnosti žila celá rodina (6 lidí), věci měli uložené na chodbě. Dalšími obyvateli domu byli Vrnákovci z Blaženic.

Maminka zůstala s dětmi v domácnosti, tatínek si našel práci u bednáře Havlíčka. „Často mne maminka posílala tatínkovi odnést jídlo - bílé kafe a suchý chléb. Tatínek jezdil do práce na kole, domů vozil hobliny, kterými jsme topili.“

Do školy začala chodit v Bystřici, vyučovalo se většinou po hospodách: U Kráčmerů, U Párysů (nynější městský úřad), U Jelena, U Hlaváčků a v památníku. Z učitelů si pamatuje na slečnu učitelku Pěknou, která

učila němčinu, a dále např. na pana faráře Otradovce, který vyučoval náboženství.

V „Měšťance“ byli v té době ubytováni Němci s rodinami. „Vzpomínám si na malého německého chlapce, asi jménem Helmut, který nám, dětem občas nosil oříškové čokoládové tyčky – pro nás velikou vzácnost. Také jsme si chodili kupovat medové krychle k Zajíčům a doma byl největší lahůdkou pudink s ovocnou šťávou. Potraviny, oblečení, vše bylo na lístky.“

Ke konci války se mohli podívat do Libče na svůj dům. Za mostem za Bystřicí byla závora a 2 němečtí vojáci, museli jim předložit povolení a Ausweis. Šli přes Zahořany. Našli zpustlý, zarostlý a vymláčený dům, podlahy a okna vytrhané, stroje rozbité.

Má v paměti nálety, které ohlašovaly sirény. Ze školy se běželi schovat do úkrytu nebo domů. V té době byla ostřelována letadla na letišti v Nesvačilech. Brzy pak přišla ruská armáda. Ruští vojáci byli ubytováni také v „traktorce“, měli tu ustájené koně, vařili si jídlo v kotlících, byl jich plný dvůr. Na ruské vojáky ale nemá příliš pěkné vzpomínky.

Po návratu domů museli rodiče nejprve opravit dům, ze začátku alespoň provizorně - např. místo oken měli prkna, znovu zakoupit dobytek a začít zase od samého začátku. Stroje v té době neměli, na polích se pracovalo ručně.

Do vesnice se po válce již nevrátili např. rodina Kroupova a Mikolášková, zůstali v pohraničí.

Do druhé třídy již Marie chodila v Maršovicích a vzpomíná, že občas na přilepenou dostávali na přiděly např. sušenky, sušené švestky, slepičí polévku, kakao, tvrdé tabulky čokolády. A také dětmi nenáviděný rybí tuk.

Podle vyprávění Marie Jirovské zapsala Drahuše Jirovská

Marie Kandová

(* 1924 v Nesvačilech)
Nesvačily čp. 49

V době, kdy se musely Nesvačily vystěhovat, bylo paní Marii Kandové 19 let. Ona tou dobou již rok sloužila v Bystřici v rodině kadeřníka pana Kožíška. Starala se tehdy o jejich desetiměsíční dcerku a pomáhala s domácností.

Její rodiče s bratrem Jaroslavem, kteří bydleli v Nesvačilech, byli povinni se z rozhodnutí Přesídlovací kanceláře ministerstva vnitra v Benešově, t. č. v Čerčanech ze dne 28. 6. 1943 vystěhovat z obvodu území vojenského cvičiště. Dostali umístěnku k Tůmovům do Bystřice. Staří Tůmovi se ve svém domě museli sestěhovat spolu s mladými do dvou místností a dva pokoje nechali rodině Kandových. Ti si ze svého nového domku v Nesvačilech, který dostavěli v roce 1932, směli odvézt jen několik málo osobních věcí a oblečení. Rodiče měli jen krátkou dobu na vystěhování a vše komplikoval chaos a nedostatek povozů, na které by své věci naložili. Většina věcí se stěhovala večer a ve strachu před německými četníky. V domech v Nesvačilech tak zůstalo mnoho věcí, které nebylo možno převézt a které byly později zničeny a rozkradeny.

V roce 1943 byl celý ročník 1924 povolán na nucené práce do německých továren. Nevyhnulo se to ani Marii. Někdo mohl zůstat pracovat v Čechách v zemědělství, nebo v továrnách Junkers, někdo musel nastoupit do Německa. Marie Kandová nejdříve nastoupila k sedlákovu Královi do Nesvačil čp. 10. Tam pracovala asi půl roku. V únoru 1944 dostala rozkaz nastoupit do Německa. Její rodiče o ní měli obrovský strach a nechťeli ji pustit. Tatínek ji chtěl schovat a nevydat. Ona si byla ale vědoma, že její strýc Karel - tatínkův bratr, byl v té době již činný jako pilot jednotek RAF v Anglii. Hrozilo tak, když neodjede do rajchu, budou její rodiče a bratr zatčeni.

Tak se Marie spolu s ostatními stejně starými vrstevníky dostavila 23. 2. 1944 ke speciálnímu vlaku do Benešova na nádraží. Tam se všichni nasazení sešli za doprovodu hudby, aby společně odjeli do německých továren. Spolu s těmi co nastoupili v Českých Budějovicích a následně v Praze, jich dohromady ve vlaku jelo kolem 600. Spolu s ní jel z Nesvačil Jiří Skalický (z domku naproti škole čp. 66). Z Bystřice Miluška Šobrová a Miluška Pavlátová a Jaruška Novotná z Postupic. Ty jediné si pamatuje, protože byly později v Německu společně ubytované na stejném baráku a cimře. Pracovaly i ve stejné továrně.

Začala smutná cesta do německé továrny v Köthenu v Sasku - Anhaltsku, kde se v několika obrovských halách vyráběla bojová letadla německé armády - od prvního šroubku, až po celé kompletně sestavené letadlo. V Köthenu byl obrovský areál, který ve svých útrobách ukrýval lágr, výrobní haly i administrativní budovy. Všichni Češi bydleli v provizorních dřevěných domech v blízkosti továrny, vybavených palandami, ve špatných hygienických podmínkách. Na ubytovně byly i štenice, takže byli často pokousaní. Pracovali v týdenních směnách, vždy týden denní od 6:00 do 18:00 hodin a týden noční od 18:00 do 06:00 hodin. Marie Kandová pracovala jako frézařka, která zvládala práci s elektronem na fréze. Musela se učit i německy, aby si dokázala vyřídit alespoň nejnutnější věci. V každé továrně sice pracoval dolmeč, který pro pracující Čechy vyřizoval úřední záležitosti, ale domluva byla i tak celkově špatná.

Továrna byla během jejího pobytu několikrát bombardována. Nálet vždy ohlašovala siréna. Postupně byly zničeny velké části budov, výrobní stroje i protiletectký bunkr. Mezi halami byly velké mnohametrové terénní díry po bombardování, přes které se muselo chodit. Siréna zazněla někdy tak náhle, že se utíkali při náletu schovat do nedalekého parku za továrnou a jednou dokonce jen do řepkového pole. Když bylo více času, tak při náletu popadli tašku s doklady a něco teplého na sebe, jindy běželi jen v tom, co právě měli na sobě. Snažili se držet alespoň po dvou a nezůstat sami. Mimo svou pracovní dobu mohli odejít do nedalekého města, ale přetrvávající strach z náletů je držel spíše pohromadě a v blízkosti bunkerů.

Bunkry byly velmi rozsáhlé a rozdělené na menší místnosti. Do bezpečnější části měli přístup jen Němci, ostatní se tísnilo jen na předem vyznačených místech. Místnosti byly označeny informační cedulkou pro koho je určena.

V továrně fungovala kantýna na studené potraviny. Všichni, co pracovali ve 12 hodinových směnách, fasovali potravinové lístky pro těžce pracující a za ty si v kantýně mohli o pauze koupit něco k jídlu. Na lágru na ubytování měli možnost i teplé stravy. Tu dostávali na bílém porcelánovém talíři, rozděleným „výlisem“ na tři díly (např. vejce, kousek masa a neoloupané vařené brambory). Výjimečně dostala do Německa i balík s potravinami od rodičů. Ten dávali rodiče do bedničky, kterou jim uložil známý železničář z Bystřice v Benešově do vlaku jedoucího do Německa. Od bedničky měla klíč, aby si ho mohla odemknout. V balíčku tak dostala na přilepenou například skleničku sádla nebo husté svařené slazené mléko do kafe.

V Německu oslavila i své 20. narozeniny. Děvčata vyzdobila cimru fialovou kostkovanou dekou, kterou použila na stůl místo ubrusu. Společně si zazpívaly několik písniček, popřáli jí a vzpomínaly na domov.

Zpět z Německa se dostala později na dopis, který informoval o nemoci a hospitalizaci její matky v nemocnici. Po potížích a nutnosti získat šest úředních razítek dostala nakonec povolení opustit továrnu a na 3 dny odjet domů. Ještě se za ní ale v továrně museli zaručit kamarádi, že se vrátí zpět. V případě, že by se nevrátila, tak oni byli zavázáni továrně zůstat tam na nucené práce až do konce války. Hned jak se paní Marie dostala do Čech, musela se hlásit na četnickou stanici v Bystřici. Právě když se vrátila, v Semilech se dobudovala továrna Junkers. Do ní se převážely stroje z Německa, které přečkaly nálety. Přes četnickou stanici v Bystřici se jejímu tatínkovi podařilo vyřídit souhlas s tím, že se nemusí vrátit do Německa, ale bude nadále pracovat v továrně v Semilech. Továrna na letecké součástky stála blízko Vitouchova v Krkonoších a byla přebudována z tkalcovské továrny. V továrně později potkala i ostatní, kteří s ní do Německa v únoru odjížděli z Benešova. Bydleli v zabrané obchodní škole, která byla provizorně uzpůsobena k noclehům. Tady pracovala na kontrole, kde šuplerou přeměřovala velikost jednotlivých součástek. Pro postupné a zhoršující se poškození zraku během práce v Německu zde však pracovala velmi krátce. Byla hospitalizována a léčena na mnoha očních klinikách v Čechách i na Slovensku. Její zrak se však již nepodařilo zachránit.

Během války bylo v jejich domě v Nesvačilech zřízeno sídlo vojsk SS a rozvodná telefonní ústředna. Odsud byla řízena výstavba nesvačilského letiště budovaného na polích zabraných místním hospodářům, kteří byli donuceni předčasně sklídit úrodu a pole pro výstavbu letiště poskytnout. Na stavbě se pak podíleli převážně trestanci, kteří sem byli na práci dováženi. V jejím pokoji je dodnes patrná zničená podlaha od „cvočků“ na německých botách.

Po válce se všichni obyvatelé mohli vrátit do svých domovů. A tak se vrátila i ona se svým bratrem a rodiči. Našli svůj dům velmi poničený. Zničené byly omítané stropy, zdivo, kamna, okna, dveře a mnoho jiného.

Přesto byli všichni šťastní, že jsou zpět doma, že válka skončila a pustili se do práce na obnově nejen svých domovů, ale i celé obce. Všichni sousedé si vzájemně pomáhali.

Její vzpomínky nejsou ale jen na smutné a hořké věci. Dojemně nám vyprávěla o nově vniklých přátelstvích a o soudržnosti lidí, se kterými se během války potkala. Dala nám nahlédnout do památníčku, který stále opatruje a ve kterém má vepsaná upřímná slova touhy po domově a lásce.

Do památníčku jí kamarádka v německém Köthenu 24. 7. 1944 vepsala:

***Když jaro z dále přilétá
a vše je samý květ,
tu srdce moje vzápětí,
jen domů touží zpět.***

***Domov mé srdce zahřeje,
jak jarní slunka svít,
jen doma vždycky dobře je,
jen tam svůj najdu klid.***

Podle vyprávění paní Marie Kandové zapsala Martina Stibůrková

Karel Kanda

(* 1917 v Nesvačilech)

V souvislosti s vystěhováním naší obce si připomínáme také osudy obyvatel, kteří působili daleko za hranicemi naší země. Karel Kanda se narodil v Nesvačilech v rodině tesaře v čp. 42. Od dětství ho zajímali technické věci a po ukončení základní školní docházky se vyučil auto-mechanikem. V osmnácti letech vstoupil do armády a ve stejném roce vystudoval školu leteckého dorostu v Prostějově. V roce 1936 dokončil poddůstojnickou školu v Chebu a v roce 1938 prošel kurzem ošetřovatelů palubních přístrojů. V této specializaci také nadále působil. Byl hodnocen velmi dobrým palubním mechanikem a později instruktorem pro praxi a teorii.

Republiku opustil v květnu 1939 a prezentoval se u Východní skupiny československé armády v Krakově. Na začátku srpna 1939 odešel do Francie, kde byl přiřazen k francouzskému letectvu, a později byl přijat do Francouzské cizinecké legie. Dva měsíce působil v severní Africe. V srpnu 1940 se dostal do Anglie a stal se mechanikem a letcem u Royal Air Force. V září 1940 byla založena 312. Československá stíhací peruť, ke které nastoupil. Zde absolvoval několik dalších kurzů pro letecké mechaniky. U jednotek RAF působil během celé 2. světové války. Do vlasti se vrátil v srpnu 1945. Na konci března 1946 byl přidělen k Leteckému dopravnímu pluku na letišti Ruzyně a Kbely, kde působil jako palubní mechanik. Na návrh komise byl v červenci 1946 uznán důstojníkem letectva z povolání.

V roce 1948 byl v hodnosti štábního kapitána letectva jako příslušník západního odboje z armády propuštěn. Pro perzekuce tehdejší vlády odešel zpět do Anglie, kde žil do své smrti v roce 2006. Na svou rodnou ves nikdy nezanevřel a po listopadové revoluci v roce 1989 svou rodinu a přátele v Nesvačilech navštěvoval.

PhDr. Jiří Rajlich collection
www.icaia.wordpress.com

Za zásluhy obdržel několik vyznamenání - Čs. medaili Za chrabrost před nepřítelem, Čs. medaili Za zásluhy II. stupně a anglické vyznamenání Good Conduct Badge, která je udělována za vzornou službu v RAF.

Karel Kanda zemřel v Anglii v roce 2006.

Podle dostupných materiálů z Vojenského historického ústavu v Praze sepsala Martina Stibůrková

Jarmila Dosoudilová, rozená Vaněčková

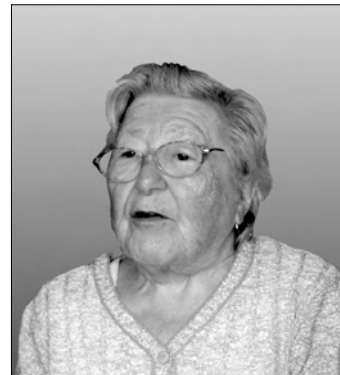
(* 1925, Břežánky, okr. Bílina)

Nesvačily čp. 90

Při zabrání Sudet Němci a následném nuceném vystěhování se paní Dosoudilová se svými rodiči a sestrou Jindřiškou dostala zcela náhodně z pohraničí až do Bystřice. Byl to pro ně kraj zcela neznámý. Tatínek pracoval na severu Čech na dráze a do Benešova k dráze dostal pracovní umístěnkou. Musel si ale najít pro svou rodinu ubytování. Sedl na vlak a náhodně vystoupil hned v první stanici - Bystřici. Tam také našel blízko nádraží podnájem u Křapáčků.

Jarmila v roce 1942 vystudovala Obchodní školu v Táboře. Pracovní úřad jí přidělil kancelářskou práci v Benešově v krejčovství „Bařha a Brejška“. Tam se seznámila se svým budoucím manželem, Jiřím Dosoudilem z Nesvačil.

V červnu 1943 došlo k vystěhování našeho kraje a domky v Bystřici pod letištěm spadly též do tohoto rozhodnutí. Vaněčkově čekalo další stěhování - do Ledečka nad Sázavou. Sbalili jen minimum svých věcí a pod dohledem hlídek se vydali na cestu. Tatínek byl ruský legionář, který si s sebou do Bystřice přivezl kroj legionáře a bystu T. G. Masaryka. Při stěhování v červenci 1943 měl ale velké obavy z následků odhalení těchto věcí, a tak je raději zakopal.

Paní Dosoudilová vzpomíná na poláka Ulfika - obávaného německého vojáka z jízdní policie z domku na kasárnách, jak hlídal na koni, šmejdil a kontroloval, co si obyvatelé převážejí. Mnohdy bylo s lidmi zacházeno velmi necitlivě a hrubě. Mlácení nebylo výjimkou.

Rodina jejího budoucího manžela - Dosoudilovi z Nesvačil čp. 90 se stěhovali na podzim 1943 do Líšna k Majerovým. Tam si převezli jen poskrovnu věcí, šest slípek a malého psa Punťu. Babičce Dosoudilové se povedlo schovat hrnec sádla pod peřinkami v dětském kočárku. Podařilo se jim zázrakem převézt i větší množství pšenice v pytlích. Při odhacení by jim za to hrozil i trest smrti. Slípky v Líšně nemohly volně pobíhat po dvorku, a tak byly celé dva roky zavřené v kurníku. Maminka Dosoudilová si ale vymohla výjimku, že může chodit do zabraných Nesvačil na svou zahrádku slepicím pro trávu. Měla tak alespoň představu o tom, co se v domku děje. Jejich dům stál a stále stojí hned na kraji obce, v místech, kde byla závora pro vstup do Nesvačil. V jejich domku se usadila stráž, která tam měla své zázemí. Tatínek Rajmund Dosoudil měl krejčovskou živnost a lidé za ním chodili se šitím. Byl tedy informován o dění v okolí. Další informace nosil pes Punťa, který se každý den vydával do Nesvačil k domku Dosoudilových. V těsném sousedství ve vilce Koubových bydlel správce letiště, pan Bačina a ten dával Punťovi do obojku srolovaný vzkaz pro Dosoudilovi o životě v obci.

Jarmila i nadále denně dojížděla z Ledečka nad Sázavou do Benešova do práce. Alespoň se mohla vidat s milovaným Jirkou. Jenomže tomu přišel rozkaz k nástupu na nucené práce v německé továrně. Před svým odjezdem začátkem roku 1944 se náhodně seznámil s panem Hnátkem, který pocházel z Mrače a v Lipsku měl zařízení krejčovství. Vybral si Jiřího jako pomocníka na šití a požádal úřady o možnost jeho převodu do Lipska s odůvodněním, že budou šít uniformy pro vojsko. Povolení dostal a odjel do Lipska. Městu se nevyhnuly nálety a při největším z nich v prosinci 1944 dostal zásah i dům, kde bydlel. Při bombardování se chtěl ukrýt do bunkru, ale jako Čech tam nebyl vpuštěn. V pyžamu, překrytý kabátem - pršákem utíkal hořícím a zničeným městem až na samý okraj. Tam nasedl do prvního vlaku, který odjížděl z města a bez dokladů vyjel neznámo kam. Vlak ho zavezl do Drážďan. Odtud už našel spojení zpět do Čech. Měl ale velký problém, protože se neměl čím prokázat.

V Lipsku ho mezitím nikdo nepostrádal, předpokládalo se, že zahynul při náletu. Problém nastal v Litoměřicích, kde byla celnice. Nechali tam vystoupit celý vlak, ve kterém se domů z Německa vracelo spousta Čechů. Náhodnou ochotou dvou starších úředníků, kteří mu řekli: „Chlapče jed domů,“ se dostal 6. 12. 1944 (v den svých narozenin) v pořádku až do Líšna. Jarmila stále bydlela s rodiči v Ledečku, ale za Jiřím se do Líšna okamžitě rozjela i s narozeninovým dortem.

V Čechách byl neoficiálně, nemohl se ani nikde přihlásit. Už na konci roku 1944 pracoval na černo v krejčovství u bratra své matky v Benešově. Zvednutím telefonního sluchátka v práci si ale zanedlouho zadělal na velký malér. Neohlásil se do telefonu německy, ale česky, a protože hovor byl z gestapa, během chvilky ho přijeli zatknout. Neunikl výslechům a měl okamžitě odjet do Berlína na práce. Od dalších potíží ho zachránilo „futro“ - podšívka do kabátu. Manželka šéfa gestapa z Kolína, který byl zároveň šéfem i pro Benešov, potřebovala novou podšívku do kabátu, aby na vánoce přijela do Německa jako dáma. Kabát chtěla otočit obnošeným dovnitř a futro nové. V krejčovství jí to celé během jednoho dne udělali a ona byla velmi spokojená. Za to zařídila, že její manžel zničil Jirkův záznam na gestapu. Ten se tak vyhnul strastiplné cestě zpět do Německa.

Jakmile opustili Němci domek v Nesvačilech, vrátili se Dosoudilovi zpět domů. Domek byl dost zničený, ale obyvatelný. Vše, co šlo spálit bylo vytrhané - dveře, ploty, prkna z půdy. Zničena byla i kachlová kamna v kuchyni.

Vaněčkovi se i s Jarmilou vrátili po válce také domů do Břežánek. I jejich vesnice byla zničená bombardováním a rabováním. Pomalu začali s opravami domku a ona začala pracovat v kanceláři v nově vznikajícím dole T. G. Masaryka v Břešťanech. Jirka za ní nadále jedenkrát za měsíc jezdil. Začali pomýšlet na svatbu a v roce 1947 byli v Bílině oddáni. Společně si začali v Nesvačilech budovat nový domov.

Vzpomínky jsou při vyprávění stále silné a živé. Přes všechny nepříjemnosti, bolesti a smutek našli ale během války lásku a oporu jeden v druhém.

Podle vyprávění paní Jarmily Dosoudilové přepsala Martina Stibůrková

Josef Bařha

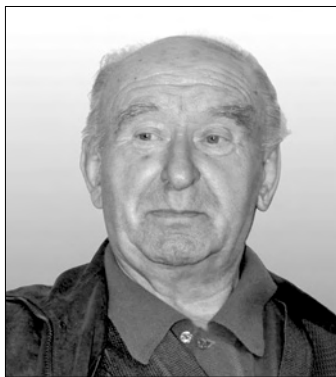
(* 1934 v Nesvačilech)
Nesvačily čp. 114

Za války řila rodina Bařhova ještě ve starém roubeném domku čp. 5. Rodiče pracovali v zemědělství, syn Josef a jeho mladší bratr František chodili do školy v Nesvačilech.

Josef vypráví, ře jejich příbuzní Kohoutkovi nechali prase řezníkovi Tichému z Prahy (dnes již neví, za jakým účelem p. Tichý prase sháněl, ale mluvilo se i o podpoře odboje). Kohoutkovi nechali prase u Bařhů, řezník přijel dodávkou, ale nemohl vyjet. „Pamatuji si, ře otec ho musel na silnici vytáhnout kobylami. Zřejmě na udání přišli za pár dní nato četníci v čele s Kilbergerem a tatínka odvedli. Protože neřekl, ře prase nebylo naše, zůstal ve vězení v Jihlavě. To bylo těsně před vystěhováním. Maminka pak zůstala na všechno sama s námi dětmi“.

Když přišel rozkaz na vystěhování, odešli nejprve k tetě do Podhoří, stěhoval je pan Král (Valsa) a Kadlec koňskými potahy. Odváželi nábytek, postele - slamáky s žitnou slámou, dobytek museli nechat. Nářadí a stroje - hrstřovka, vyorávačka, mlátička, pres a další - to vše bylo označeno znakem SS a převezeno do Bystřice k Melicharovům (později areál JAWA). Po válce tyto stroje již nenalezli, vrátil se jim pouze elektromotor. Z Podhoří chodili oba bratři pěšky do Dívčí školy v Benešově na Karlově, maminka pomáhala v hospodářství.

V Podhoří zůstali přes zimu, ale protože se teta znovu provdala, přestěhovali se do obce Mokliny (mezi Pozovem a Postupicemi) ke Kučerovům (bratranec matky), kde byla pouze 4 popisná čísla. Školní rok pak ještě dochodili do školy v Benešově. Chodili pěšky přes Pozov, Skalici a Černý les. „Při jedné cestě jsme zařili nálet na Vlařimku (vlak do Vlařimi). Byli jsme zrovna za Černoleským rybníkem, v místech, kde je nyní odbočka na dostihové závodistiře, když nad námi začalo krouřit letadlo. Vlak nezastavil, později se povídalo, ře strojvůdce chtěl dojet do zastávky v Mysliči,

a tak začala palba do vlaku. V mřiku jsme zapadli do takových „hrbů“ v poli. Při tomto náletu byl zasařen pan Pohůnek, který pracoval v lese a na následky zranění zemřel. My měli veliké štěstí.“

Další školní rok pak již chodili do školy v Postupicích. Na podzim v roce 1944 směli navřtívit na „Duřičky“ Nesvačily. Mohli projít dvorem z horní silnice cestou k roubence a soudkou na spodní silnici. Viděli zde tanky, děla, vojáci to hlídali s kvěrama, do baráku nemohli. Šli pouze s maminkou a báli se porušit zákaz vřupu do domu, protože otec byl stále zavřený. Domů se vraceli přes Bystřici a Lhotu na Podhoří.

„Tatínek se vrátil asi měsíc před koncem války za námi do Moklin. Když válka skončila, v Nesvačilech na nás čekal domek, kde byla vypáčená prkna, vysekaná elektrika, vše se muselo opravovat a vznikla z toho spousta dluhů. Za vystěhování byla údajně v našem domku na špejchárku řevcárna, ale my jsme tu nenařli nic, co by to potvrzovalo, doslova ani flok.

Mám zážitek z doby, kdy jsme stěhovali zpět nábytek. Jelikož jsme si chytili koně, který zřejmě utekl vojákům, stěhovali jsme hlavně v noci, aby nám koně Rusové nesebrali. Bylo mi 11 let a jel jsem sám s povozem naloženým nábytkem. Vpředu pod vozem se mi houpala petrolejka, na klíně jsem měl položený lehký kulomet bez nábojů, který jsem našel, to abych si dodal odvahy. Od Kopanin až k Hrobce řel někdo za vozem. Naštěstí se někde u Hrobky odpojil a pak už byla cesta klidná“.

„Také si pamatuji na naše klukoviny - v nesvačilském kostele byli uloženy pancéřové pěřti a za nimi jsme objevili kulomet. Čhtěli jsme se k němu dostat, tak jsme začali pancéřové pěřti odhazovat. Riziko jsme si vůbec neuvědomovali. Když jsme vytáhli kulomet, jeden kluk z něj vystřelil. Střelbu slyšel Pepík Vořířků, který přiběhl do kostela, všechny nás profackoval a kulomet nám sebral. Další klukovinu jsme vyvedli na poli Na Ohradě, kde byly jámy, v nichž původně odpalovali nevybuchlou municí. Ke konci prázdnin 1945 jsme se rozhodli, ře jako „odstřelíme školu“. Hledali jsme patrony, které jsme naházeli do rozdělaného ohničku. Naštěstí jsme zrovna hledali v jámách, když jedna patrona vybuchla a ostatní se rozprskly a začaly střilet do všech stran. Měli jsme obrovské štěstí, nikdy se nám při těchto našich dobrodružných výpravách nic nestalo“.

Podle vyprávění pana Josefa Bařhy zapsala Drahuře Jirovská

Milada Mrvová, rozená Roušarová

(*1925 v Nesvačilech)

Nesvačily čp. 106

Na rok 1943 vzpomíná paní Mrvová jako osmnáctiletá dívka, která žila se svými rodiči v Nesvačilech v právě dostavěném domku. Její otec - Jan Roušar, pracoval v Tvoršovicích v lese a maminka Petronela v zemědělství.

Stěhovali se jako první obyvatelé z Nesvačil. Přesně si pamatuje ten den. Sušila seno v Petrovicích pod lihovarem a náhle si všimla, že je u nich ve dvoře nějaký nákladák. Znejistěla a jakmile mohla, utíkala domů. Maminka měla zrovna v neckách naložené prádlo na praní, když je překvapil stěhovací vůz. Museli se během chvilky spakovat a naložit na auto své věci. Bylo to jen několik skříní, ošacení a skromné zařízení domácnosti. Přidali i necky s namočeným prádlem. Jejich cesta vedla do Tvoršovic, do prázdného domku po Pelikánových, kteří již byli ze vsi vystěhovaní pryč. Tatínek nadále pracoval pro Němce v lese a ona s maminkou na polích. Na práci je svázeli na vozech do okolních vesnic - na Neveklovsko, do Drachkova i Nesvačil. Do svého domu se ale nemohli jít podívat. Tam byli přestěhování Sekáčovi z Drachkova. Pracovat na pole se chodilo každý den, včetně sobot, nedělí a svátků. Podmínky služby u SS-hofu byly opravdu svízelné. Dokládá to živá vzpomínka: „I na Nový rok 1944, v mrazu a zimě, jsme museli jít mlátit obilí do promrzlého stohu. Jedna z nás neuposlechla, namítla, že zmrzlé smotky jsou velmi těžké. Vedoucí Němec, nejhorší ze všech, přezdívaný ‚Panenka‘, ji potrestal. Musela v holých rukách v mrazu nosit kravská ležna a chodit s nimi okolo stohu, pro výstrahu nám ostatním.“

V Tvoršovicích byl zbudován pracovní tábor pro české míšence. Ti pracovali také na polích. Mimo přidělené práce se míšenci z lágru nesměli nikam vzdalovat. I při práci byli všichni hlídáni. Dozoroval je šafář, Němci na pole nechodili. Podmínky v lágru nebyly lehké, ale nikdo z rodiny paní Mrvové nebyl nikdy svědkem žádných fyzických trestů míšenců ani jiného špatného zacházení.

Během vystěhování se seznámila se svým budoucím manželem Miloslavem Mrvou ze Zaječí. Ten byl s rodiči vystěhován na Tožici a dostal práci tesaře na právě probíhající stavbě velkého muničního skladu v Tvoršovicích. Smutné dny se alespoň trochu stávaly snesitelnějšími. Společně chodili na tancovačky do hospody k Šebkovům v Tismi, na zábavy do Tvoršovic, či do Bystřice do kina. Po zabraném území se mohli volně pohybovat, pouze když ho opouštěli, museli se prokazovat platnými doklady a projít přes kontroly.

V roce 1944 se paní Milada s Miloslavem vzali. Svatbu měli v neveklovském kostele a hostinu doma v Tvoršovicích. Přestože nebylo ničeho nazbyt, podařilo se mamince sehnat i více mouky a mohla tak upéci svatební koláče. Nevěstě a ženichovi bylo dopřáno i taneční sólo za doprovodu hudby z gramofonu.

V Tvoršovicích byl skromně zásobený krámk v hospodě, který vedli Kotkovi. Nechali se tam sehnat pouze základní suroviny a potraviny. Na osobu a měsíc měli Roušarovi například nárok na 1,20 kg cukru a 250 g masa. Maso se ale v Tvoršovicích koupit nedalo, muselo se pro něj dojet do Bystřice.

Ke konci války unikla informace o plánované explozi muničního skladu. Paní Mrvová s celou rodinou měli velký strach, a tak v noci narychlo opustili Tvoršovice. Odešli se schovat do nedalekého lomu ve Skalce v Nesvačilech. Tam v obavách čekali celou noc až do rána, a protože žádná exploze nenastala, vrátili se zpět.

Po ukončení války se už jako manželé přestěhovali do Nesvačil a společně začali opravovat poničený domek. Zůstali v něm po celý svůj společný život.

Podle vyprávění paní Mrvové zapsala Martina Stibůrková

Karel Kozák

(* 1935 ve Vrchotových Janovicích)

Od narození žil pan Karel Kozák ve Vrchotových Janovicích. Tam byl jeho tatínek na panství baronky Siodonie Nádherné kovářem. Bydleli v historické kovárně.

Za druhé světové války byla obec zahrnuta do území, které mělo být vystěhováno pro zřízení cvičiště vojsk SS.

Když došlo na vystěhování, stěhoval se spolu s ostatními zámek, kovárna, baronka, nájemce panství Pešek (ten zahynul i s rodinou v koncentračním táboře). Stěhoval se i kovář s rodinou. Z některých objektů u zámku udělali Němci dílny na opravy vojenské techniky, jiné přizpůsobili svým potřebám.

Z věže vystěhovaného kostela strhli jehlanovitou střechu a pak na ní umístili protiletadlové kulometné stanoviště. V okolí zřídili koncentrační tábor pro vězně.

Při vysídlení území SS cvičiště došlo někdy k přesunu části obyvatel jedné vesnice do druhé. To je také případ Kozákových. Úředníci SS přišli ke starostovi obce s požadavkem na řemeslníky a řidiče do dílen zřízených na Konopišti. Kovář Kozák byl všestranný řemeslník i řidič, proto byl vybrán mezi prvními. Byli přestěhováni do Nesvačil, které již byly vystěhované, do domku Brejšků. Sotva se nastěhovali, odsunuli je na konec vesnice směrem k Petrovicím do domku Fulínů. „Byl to poslední domek na pravé straně silnice. U silnice tam bydleli další přesídlenci z Janovic, Kolářovi, Kramperovi a Hájkovi a několik rodin z Nesvačil, přesunutých z vlastních domků ve vsi. Vedle nás Rabiňákoví, přes silnici Skaličtí, Kůstkoví, v zatáčce u rybníku početná rodina Dubova. Další už si nepamatuji.“

„Janovičtí otcové jezdili pracovat do dílen na Konopišti. Nesvačilští pracovali někde v místě.

Nakupovat se chodilo do Bystřice. Potraviny byly na přiděl, boty na poukaz, šaty na body. Všeho bylo málo.

Každý měl tzv. Ausweis - průkaz pro výstup a vstup na střežené území. K přístupu do Bystřice na nádraží bylo možno použít starou silnici od Dosoudilů a pak novou silnici kolem letiště. Cesta kolem letiště se samotným dětem nedoporučovala. Dole u Bystřice byl koncentrační tábor. Byli v něm tzv. míšenci. Byli ze smíšených česko-židovských manželství. Po válce jsme se dověděli, že tam byl vězněn i herec Miloš Kopecký. Stavěli také vlečku z Bystřice do Petrovic, kde byly sklady. Pro školáky byl na Sonderlager s vězni nepříjemný pohled. Východ z prostoru a vstup střežili vojáci. Před železničním mostem měli strážní budku.

Doporučená cesta do Bystřice byla po staré silnici. V místě mostu přes železniční trať byla opět strážní budka s vojenskou hlídkou a okopem pro střelce.

Školní výuka byla v Bystřici velmi komplikovaná. Nová krásná měšťanská škola byla zabraná Němci. Na budově visely vlajky s hákovými kříži. Pro výuku sloužila obecná škola na náměstí. Ta však nemohla pojmout všechny žáky Bystřice a vystěhovalců. V každé třídě bylo více než 40 žáků. Proto byla školní výuka prováděna i po hospodách. Školáci vystěhovalci chodili na výuku do hospody U Vola (ulice K Líšnu). Po nějaké době byla výuka prováděna i v památníku. Tam již byla pěkná místnost a slušné podmínky, nečpělo tam pivo a kouř. Ale ani cesta do Bystřice a z Bystřice za školní výukou nebyla mnohdy bezpečná. Školáci vyšli z domovů s taškami na zádech. Když přilétali kotláři (hloubkaři), kteří většinou útočili na železniční trať, nebo přelétávaly bombardovací svazy, do školy se nešlo. Schovat jsme se utíkali i s matkami a malými zavazadly do úvozu v nedalekém lesíku (Šenkýřův lesík pod Kobylí horou).

Na louce za obcí po levé straně směrem k Petrovicím probíhal výcvik dělostřelců. Měli tam šest kanónů a stříleli kamsi do zabraného území. Nejdříve stříleli z jednoho kanónu, pak ze dvou a nakonec končili výcvik velkou salvou ze všech šesti kanónů. Německý voják den před střelbami šel oznámit do domů u silnice na Petrovice, že se bude druhý den střílet, abychom nechali otevřená okna. Přesto se stávalo, že nějaká tabulka praskla. Další den po střelbách přicházel voják sklenář a poškozené tabulky vyměnil.

Děti z rodin, které byly v Nesvačilech, chodily i po vsi. Nechodily však do domů, kde byli němečtí vojáci a důstojníci a nechodily ani do kostelů, které sloužily jako sklady. Občas se některý německý voják snažil o slovní kontakt s vystěhovanci. K nám chodil voják jménem Bugár.

Nás, děti, zajímali zvláštní vojáci, kteří tam prováděli výcvik. Měli maskované uniformy. Říkalo se, že jsou to Estonci. Pochodovali, zpívali a neměli funkční zbraně. Jen dřevěné hrubě otesané imitace pušek, bez řemenů, které nosili na ramenou. Dokonalejší podobu už měly dřevěné lehké kulomety natřené černou barvou. K iluzi střelby používaly dřevěné bedýnky s klikou. Při točení klikou se otáčel válec s ozuby. Ten nadzvedával paličky, které dopadaly na stěnu bedýnky a vytvářely rámus jako kulomet. Podobné řehtačky se používaly o velikonočních. Tak se někdy stalo, že některý ten kulomet se stal tajnou výzbrojí i některého příčinlivého klučiny.

Na letišti nebyly žádné budovy, jen malá stavba pro strážné. Letadla měli Němci i na polích kolem letiště zamaskované smrčky. Kotláři je snadno rozpoznávali.

Konec války přinášel obavy, jak to všechno dopadne. Zda bude boj s vojenskou posádkou, nebo jak proběhne odsun vojska. V táboře vězňů také měli obavy, zda je Němci při odchodu nezlikvidují. Občas někteří vězni uprchli. Pomáhali jim také čeští řidiči z konopištských dílen, když je převáželi z práce zpět do tábora. Na smluvený signál z korby vozu schválně obtížně řadili rychlosti, auto hodně zpomalilo, a někteří mohli bezpečně seskočit. Strážný podřimoval v kabině řidiče a ničeho si nevšimnul. Naštěstí pro vystěhovance a obec to dopadlo dobře. Nebojovalo se, vojáci opustili obec klidně.

Německé vojsko vystřídali vojáci Rudé armády. Důstojníci se ubytovali v rodinách vystěhovalců. Domek nebyl velký, proto jsme se odstěhovali na půdu. U nás bydleli vysocí náčelníci. Sluha Viktor jim nosil v našich konvích na vodu víno a kořalku, maminka jim pekla chléb. Maso měli z poraženého dobytka, u Skalických jim šli nové nárameníky, všichni se radovali z konce války. Občas z radosti i stříleli. To bylo třeba se schovat.

První letadlo, které na letišti po odchodu Němců přistálo, byl sovětský Kukuruzník. Bystřičtí kluci k němu přiběhli, a když zjistili, že pilot se shání, jak se dostane do Prahy, jeden se nabídl, že ho tam doveze.

Dolétli až na Ruzyň. Odvážlivec se jmenoval Střelka. Později prý emigroval a stal se důstojníkem americké armády“.

Pak nastalo období, kdy se navracely původní vystěhované rodiny do svých domovů. Někteří se nastěhovali rychle, domky měli volné, ale poničené.

Kozákovi to měli komplikované. Kovárna, kde dříve bydleli, válku nepřežila, panství Sidonie Nádherné přestalo fungovat. Nájemce zahynul v koncentračním táboře, hospodářství bylo rozvrácené. Po přechodném pobytu, už mimo Nesvačily, se Kozákovi přestěhovali do Senohrab a živitel rodiny našel zaměstnání v Praze.

Po létech, když děti vystěhovalců dospěly, se některé vrátily opět do Nesvačil, ale na letiště, kde létaly. Vracejí se do Nesvačil dodnes. Karel Kozák, Jiří Kůstka a bratři Simůnkové, Jan Macháček, kteří byli vystěhováni vedle Nesvačil.

„Tak skončila naše válečná vystěhovalecká anabáze“.

Podle vzpomínek pana Karla Kozáka přepsal Miloslav Šebek

Marie Rezková, rozená Veselá

(* 1928 v Tvoršovicích)

Nesvačily čp. 61

Rodiče pocházeli z Berounska. Otec byl hajným a dostal se na umístěnku do Tvoršovic na hájenku, která patřila pod hospodářství zámekského dvora.

Majitelé tvoršovického zámku byli Novákoví. V době obsazení Tvoršovic Němci zde majitelé zámku nebyli, byli odsunuti.

„Chodila jsem do obecné školy v Nesvačilech a pak do Bystřice. Chodilo se pěšky po cestách kolem nesvačilského letiště. Cesta se volila dle počasí. Když Němci zabrali měšťanskou školu, chodila jsem na školní výuku k Jelenovi, tam kde je divadlo.

Výuka byla i na sále v hospodě U Hlaváčků. Naše rodina Veselých vystěhována nebyla, otec hajný byl potřebný pro spravování revíru. U hájenky jsme měli drobné hospodářství, chovali jsme prase, slepice, kachny a husy. Státní úředníci dělali podrobný soupis. Byly povinné i odvody. Do Tvoršovic se přistěhovaly rodiny z Neveklovska. Když Němci obsadili Tvoršovice, ten den na dvoře SS-hofu v pojízdných kuchyních vařili polévku pro deputátníky. Deputátníci byli např. Kampadonikovi, Kvasničkovi, Jindrovi.

V zámku byli ubytovaní důstojníci SS. Občas tam bylo veselo, společnost jim dělala německá děvčata. Někdy do zámku přivezli z bystrického lágru zpěváka Járu Pospíšila, aby těmto důstojníkům zazpíval.

Měla jsem staršího bratra a sestru. Bratr se vyučil automechanikem a odstěhoval se do Prahy, kde měl opravářskou živnost. V době vystěhování Tvoršovic byl bratr už v Praze.

Ve zrušených stájích u zámku měli ubikace vězni. Byli to míšenci z česko-židovských manželství. Vězni chodili dělat bunkry a stavěli vlečku. V místě u silnice na Neveklov byla postavena strážní brána. V Tvoršovicích nebylo klasické oplocení lágru, bylo využito oplocení zámeckého parku. Vězni byli hlídáni vojáky, ale režim byl mírnější než např. ve Vrchotových Janovicích. V době války byl v Tvoršovicích člověk, který pomáhal Němcům na SS-hofu a prováděl elektrikářské práce na stavbách. Měl i tetování na paži dle znaků SS. Když se však Němci dozvěděli, že je ruské národnosti, odtáhli ho k bráně do parku a tam ho zastřelili.

Hospoda v Tvoršovicích U Kotků byla zavřená a spolu s ní i koloniál, který patřil k hospodě. V hospodě byli ubytováni dělníci, kteří prováděli odborné práce na stavbách. Jednalo se o elektrikáře, zedníky, tesaře atd. Z Nesvačil tam byl např. pan Doležal z čp. 6. Nakupovat se chodilo (jezdilo na kole) do Bystřice a nebo do Benešova. V místě křižovatky Na Kasárně byla strážní budka a probíhaly tu kontroly.

V Tismi byly dvě hospody - U Šebků a U Škvorů. I v tomto válečném čase se tam pořádaly zábavy. Nejvíce se chodilo ke Škvorům.

Do hájovny ve Skedni (les cca 1km od Tvoršovic východním směrem) byly přesídleny dvě rodiny ze Zderadic (pamatuji se na Tůmovy).

Rezkovi z Nesvačil čp. 61 byli vystěhováni do Opřetic. V době vystěhování tam měl pan Rezek sestru, která se přivdala k Dvořákovým. Rezkovi měli syny Josefa a Jaroslava. Josef se narodil v r. 1923, po ukončení školní docházky se učil řeznickému řemeslu u pana Kráčmery v Bystřici. Učení ukončil u pana Šmerhy, který měl uzenářství hned vedle na druhém náměstí. V době vystěhování provozoval uzenářství U Šmerhů pan Jaroslav Štěpánek z Nesvačil, kde měl před vystěhováním hospodu a uzenářství s obchodem.

Pak měl být mladý pan Josef Rezek totálně nasazen. Naskytla se však velká šance, pro lágr v Tvoršovicích se stal kuchařem, vařil vězňům. V parku se postavila dřevěná bouda, která sloužila jako kantýna, v té se vařila strava pro vězně. Do kantýny jsem chodila také pomáhat, tam jsem se s Josefem Rezkem seznámila a po válce jsme se vzali. Kromě pomoci v kantýně jsem jezdila pracovat i na pole SS-hofu. Josef jezdil na kole každý den z Opřetic do práce do Tvoršovic. V kantýně pomáhal Josefovi i vězeň pan Růžička. Byl to velmi milý a dobrý člověk, pocházel z Moravy. Josef obstaral svolení od velitelství, aby mohl pan Růžička jezdit s ním do Benešova na nákup potravin do kantýny na vaření. Velmi mu tak ulehčoval z těžkého vězeňského života. Jako poděkování pan Růžička ještě v lágru namaloval obraz, který Josefovi věnoval.

Zažila jsem i útoky kotlářů na nesvačilské letiště. Kotláři nadlétali nad naši hájenku a lípy podél silnice za hájenkou měly vršky ocesané, byl to hrozný rachot.

Pak skončila válka a v obci byli vojáci Rudé armády. Hodně se slavilo, někteří vojáci požívali nadměrně alkohol. Došlo k tragické události, dva vojáci se utopili v rybníku a jeden se zabil pádem z okna zámku. Tito tři vojáci byli pochováni v zámeckém parku a nyní jsou na hřbitově v Bystřici.

S Josefem Rezkem jsem vstoupila do manželství v roce 1949 církevním sňatkem, oddával nás br. farář Bubník v Betlémské kapli v Nesvačilech.“

Podle vyprávění Marie Rezkové zapsal Miloslav Šebek

Mgr. Zdeněk Kouba

(* 1931 v Nesvačilech)

Nesvačily čp. 112

V době, kdy se povídalo o záměru Němců vystěhovat území Neveklovska a Sedlčanska mezi řekami Vltavou, Sázavou a železniční tratí Benešov - Olbramovice, mi bylo 12 let. Když vyšla vyhláška Okresního úřadu v Benešově, podle které se vystěhování stalo skutkem, utichly veškeré fámy o tom, že se tato oblast bude stěhovat. Začalo období, ve kterém postupně utichal běžný život občanů této oblasti. Fámy se staly skutkem a každý se musel starat o svoji existenci a budoucnost. Vystěhování tohoto území bylo podle vyhlášky rozděleno do pěti etap. Začalo již v roce 1942 první etapou (do 15. 9. 1942) a týkalo se obcí a osad ze sousedních okresů Jílové a Neveklov.

Termín pro vystěhování Nesvačil, které patřily do 3. etapy, byl do 31. 12. 1943. Proběhla poslední sklizeň na polích a veškerý veřejný a kulturní život utichl. O Vánocích 1943 byla již naše obec vystěhována. Zůstalo zde jen několik občanů pro potřeby SS dvorů, ale i ti se museli ze svých domů přestěhovat do jiných.

V době před stěhováním jsme bydleli ve škole, kde byl otec řídícím učitelem. Maminka byla v domácnosti, já jsem studoval na Gymnáziu v Benešově a bratr Luděk chodil do školy v Nesvačilech. Naši v této době dokončili stavbu rodinného domu čp. 108. Protože měli na domě dluh, který bylo nutno splácet, nastěhovali se do něj, ale pronajali jej správě letiště pro správce p. Bačinu. Správce letiště zde zůstal bydlet i po vystěhování.

Otec byl od 1. 1. 1944 ustanoven řídícím učitelem v Chlístově u Benešova, kde byl vytvořen tzv. SS dvůr. Do Chlístova byli přestěhováni občané z Netvořicka, které bylo stěhováno ve 2. etapě. Na Netvořivou bylo vytvořeno tzv. cílové území, kam se z okrajových částí zabraného území střílelo ostrou municí v rámci výcviku vojsk SS.

Na rozdíl od cílového území byla zemědělská plocha v okrajových částech vojenského cvičiště obhospodařována. Proto sem byli přestěhováni např. obyvatelé Netvořicka i odjinud. Pro děti těchto pracovníků byly na území cvičiště ponechány některé školy. Jednou z nich byla i škola v Chlístově. Otec tedy musel přestěhovat nesvačickou školu (její inventář) právě sem. Stěhování zajišťovali již lidé z Chlístova. Tam jsme však bydleli jen rok. Těsně před Vánocemi 1944 přišli důstojníci SS do školy a nařídili otci do 24 hodin školu vyklidit. Kromě našeho bytu tedy i inventář obou škol. Díky pochopení chlístovských občanů byl inventář rozmístěn na půdách okolních rodinných domků (obrazy), nábytek pak tam, kde se dalo. Očekával se již brzký konec války a občané Chlístova pro toto řešení měli pochopení. Po příchodu ruských vojsk vytahovali ruští vojáci obrazy a pro zábavu do nich stříleli.

Pro vyučování byl určen statek i budova tzv. výměnku v nedaleké Bukové Lhotě, kde jsme pak i bydleli. Otec učil v jedné místnosti - tzv. vejmiňku. Děti seděly, kde se dalo, mimo jiné i na peci u kamen. Otec často říkával, že tam učil jako učitel v „Zapadlých vlastencích“ spisovatele Raise.

V Bukové Lhotě jsme zažili i konec války. Než však skončila, musel otec ukončit vyučování i zde, protože budovu výměnku obsadili němečtí důstojníci. Bylo to v době revoluce v květnu 1945.

Já jsem v době, kdy jsme byli na Chlístově i v Bukové Lhotě, navštěvoval stále reálné gymnázium v Benešově. Docházel jsem tam denně pěšky. Cestou jsem byl kontrolován na hranicích území u Želetinky buď tzv. Feldgendamerií (polním četnictvem) nebo tzv. pracovníky Werkschutz. K tomu jsme měli do území „zabraného“ tzv. Ausweisy. Jednou jsem při cestě do Bukové Lhoty prožil chvíli hrůzy. Když jsem byl na okraji Chlístova proti křížovatce na Úročnici, přilétlo od Konopiště americké letadlo - „Hloubkař“. Na zahradě posledního chlístovského domu měli Němci baterii protiletadlových kanonů a po letadle vystřelili několik ran. Letadlo se otočilo a při střemhlavém letu vystřelilo několik salv na tyto kanony. Ani nevím jak, ale najednou jsem ještě s jednou paní ležel v talutě silnice na Bukovany. Letadlo se pak otočilo a ještě jednou na Němce zaútočilo. Po chvíli klidu jsem pak upaloval domů.

Další vzpomínku na Bukovou Lhotu mám z období květnové revoluce 1945. V napjatých revolučních dnech jsme s otcem poslouchali zahraniční rozhlas, bylo to navečer. Najednou někdo zaklepal na dveře. Otec rychle přeladil rádio na nějakou jinou stanici, kde hrála hudba a šel otevřít. Za dveřmi stál německý důstojník z vedlejšího vejmiňku a se slovy: „Ach, schöně muzik“ požádal otce o mapu Československa. Otec mu mapu dal a on odešel. Ráno jsme zjistili, že vojáci z vejmiňku jsou pryč. Utekli směrem na západ k blížícím se Američanům. Proto potřebovali mapu.

Jiná vzpomínka je rovněž z květnových dnů 1945: Jako kluci jsme rádi stříleli ze zbraní, které nám vykoval pan Tengler, kovář z Bukové Lhoty. Z kusu kulatiny vykoval jakousi pažbu a z čela této kulatiny vyvrtal otvor velikosti průměru prázdné patrony z vojenské pušky. Do této tzv. hiltzny jsme dali několik obrázků z hořlavého filmu (prodávali se do kukátek) o rozměru 24 x 36 mm, zapálili jsem jej, dali do otvoru v pistolce, narazili o kámen a namířili na cíl. Za značného výbuchu patrona vyletěla z pistolky ven. Měla velkou průbojnost, dokonce prorazila dřevěné dveře do sklepa. Tak jsme jednou v revolučních dnech 1945 stříleli poblíž kovárny. Naproti přes rybníček byl statek, ve kterém sídlilo velitelství vojáků SS. V Praze byla revoluce. My jsme zjistili, že od statku běží ke kovárně několik vojáků. Naházeli jsme pistolky do studánky, která v kovárně slouží k zakalování žhavého železa. Oni na nás začali křičet, kdo že to a s čím střílí. Protože nervozita nás i jich po chvíli stoupala, začal jsem nesmělým hlasem lámanou němčinou vysvětlovat vojákům, jak a čím střílíme. Museli jsme jednu pistolku vylovit a předvést jim to. Oni pak se smíchem a s napomenutím, abychom již nestříleli, odešli.

Po skončení války jsme se někdy v měsíci červnu po nezbytných úpravách svého domku v Nesvačilech a po přestěhování pana Bačiny do domu čp. 105 (domu Králových) vrátili zpět do Nesvačil.

Mgr. Zdeněk Kouba

Vladimír Šváb
(* 1930 v Nesvačilech)
Nesvačily čp. 79

Otec pracoval v Bystřici u firmy Richter jako soustružník, maminka byla v domácnosti. Já jsem chodil do školy v Bystřici, sestra Růžena pracovala v té době u Bati ve Zlíně, později byla odvedena na práce do Německa. Naše rodina se vystěhovala do Bystřice do ulice Spartakiádní k paní Vyhnalové.

V protektorátu Böhmen und Mähren (Čechy a Morava) byl na potraviny a ošacení přidělový systém - lístky. Přitom každý majitel drůbeže, dobytky musel stavy nahlásit na obecním úřadě a z toho pak byly předepisovány povinné dodávky. Od slepic se odváděly vejce, od krav mléko, z domácích zabijaček praset se odvádělo škvařené sádlo podle mrtvé váhy, atd. Též byly předepsány dodávky obilí. Lidé se snažili hlásit třeba menší počty slepic, než ve skutečnosti měli, aby dodávky byly co nejnižší. A to praktikovali i s dalšími produkty. Bylo to však velké riziko, neboť chodili různí kontrolní úředníci. Tak se stávalo, když lidé viděli jít ke vsi neznámé osoby, že chytali nadpočetné slepice do pytle a odnesli je někam za ves. Obilí se ukrývalo třeba do sena, slámy apod. Při odhalení nesprávných stavů to někdy stačila vyrovnat peněžitá pokuta, jindy hrozilo i vězení. Byl nedostatek mouky, proto se lidé snažili skryté zásoby obilí mlít „na černo“ v některém blízkém mlýně. Chodilo se z Nesvačil např. do mlýna v Bezejovicích (přes „Oubojojn“) nebo do semovického mlýna přes „Červený důl“. Každý se snažil nějak přežít.

Někteří zaměstnanci v továrně „Richter“ v Bystřici si vyrobili lisy (ve snadném provedení) na lisování oleje ze řepky, jako náhražky za různé tuky. Na podobných strojích lidé obilí šrotovali a snažili se přesíváním získat alespoň trochu požitelnou mouku. Takový produkt bylo třeba nejméně třikrát prosít, přes síta s různým průměrem ok. Obstarat potřebný materiál k výrobě strojů byl problém, v obchodech nebyl k dostání. Vše se shánělo po různých známostech, muselo se za něj platit proviantem. Při odhalení se takový čin trestal jako sabotáž proti říši.

Po ukončení války a návratu zpět domů, si lidé brali co našli po německé armádě, v horším případě došlo k ničení. Tak se stalo, že na zahradě čp. 4 byla zničena pojízdná dílna. V čp. 99 bylo zlikvidováno nové vojenské sanitní auto. V kostele byla ořezána kůže z koňských sedel, zbyly jen kovové kostry. Ze slaboproudé sdělovací techniky byly vyštípány různé součástky, zbyly opět jen kovové kostry atd.

Další příhoda byla s hromadou ovsa, která byla uložena v kostele. Farář Otradovec nechal kostel otevřený a během krátké doby oves zmizel.

Když jsem se v roce 1945, krátce po válce, šel podívat do našeho domu v Nesvačilech, našel jsem u nás čtyři pěkné letecké kombinézy. Schoval jsem si je do zákopu na zahradě, ale než jsem se vrátil z obhlídky vsi, kombinézy byly pryč.

Vladimír Šváb

Jaroslav Fulín

(* 1931 v Nesvačilech)

Nesvačily čp. 86

„Těsně před vystěhováním chtěl správce Jansen z SS Hofu Bezejovice, aby tu můj táta zůstal, že je šikovný zedník. Ale on říkal: „Já tady s těma syčákama nebudu,“ šel do nemocnice a nechal si odoperovat křečové žíly.

Probíhaly zde v obci hospodářské kontroly. Jednou zase byla kontrola, byli seznáni všichni do hospody a tam jim řekli, aby si občané došli domů překontrolovat zásoby obilí apod. Kdo by to neměl v pořádku, tak aby ty další zásoby přihlásil. Všichni odešli, jen hořejší Srba (František Král z čp. 58) nešel. Pak u něho udělali kontrolu a našli mu nějaký pytel s obilím na půdě nad domem. Dostal se tak do koncentráku a už se nevrátil. Antonín Bouček dopadl stejně, toho honili po poli na Kobylí Hoře členové jízdní policie, ti měli na hrudi zavěšeny plechové cedule, říkali jsme tomu slintáky. Pak se jim schoval doma, ale německá jízdní

policie ho našla a zajala. Hlídka honila i Růženu Boučkovu, ale ta se chytit nenechala a válku přežila.

Naše rodina se stěhovala do Ostředka. I když byla válečná doba, tam jsme se měli dobře. Byl tam mlynář Bartoš, my jsme měli do mlýna tak dvacet, třicet metrů. Každých čtrnáct dnů jsem mamince došel pro mouku, dvacetikilový pytlík stál dvě stě korun. Když jsme se stěhovali, převážel nám věci pan Havlíček z Bystřice. Ten měl nákladní auto s motorem na dřevoplyn. Přijeli jsme do kozmických lesů, ono to zasyčelo a chyběl plyn. Pan Havlíček zastavil, na střeše kabiny měl takovou drátěnou ohrádku, kde měl asi čtyři pytle tvrdého dřeva. Nějaké polínko nasypal do kotle, chvíli počkal, a když se začal vyvíjet plyn, jelo se dál. V Ostředku jsme byli u Kaňků, jejich chalupa už nestojí. Můj bratr Antonín byl totálně nasazen v Německu v Norimberku. Každý týden jsme mu posílali balík, vždy došel, jen ke konci války, kdy už měli město obklíčeno Američané, pošta nechodila. Bratr se šťastně navrátil domů.

Jednou jsme se šli s tátou podívat na náš domek. V zatáčce u Fajstů (zemědělská usedlost čp. 63) nás oslovili vojáci Estonci a chtěli sirky, aby si mohli zapálit cigarety. Táta řekl, že sirky nemá. Byli jsme tu načerno, tak jsme se báli, aby nás nezatkli. To by byl malér. Průkazku pro vstup do prostoru cvičiště, tzv. Ausweis, jsme neměli. Estonci měli na zahradě strakaté koně, říkalo se, že jsou to koně z Rumunska. U Fajstů a u naší chalupy byly okopy pro stojícího střelce. U naší chalupy byla závora a další závora byla na silnici pod lesem Oubojínem. U nás byla strážnice. U Burdů, před Šebkovými, v Koutech byla složena munice, dělostřelecké nábojnice. U Kosíků byli německí vojáci. Jeden dostal rozkaz na frontu, a protože věděl co ho čeká, tak se raději oběsil.

Těsně po válce jsem jako učeň u benešovské stavební firmy Scharf pracoval na Konopišti. Fasáda zámku byla natřena tak, že to bylo vlastně maskování. Převažovala barva šedá v několika odstínech a další barvy. Namaskovaná byla i Zámecká restaurace. Do restaurace se šlo po můstku, nad vchodem byl kastlík, kde byla Panna Maria. Když tam byli Němci, byl tam nápis SS. Objekt sirotčince a pošta namaskovány nebyly. Fasádu na zámku i restauraci jsme přestříkali do odstínu světlý okr.“

Podle vyprávění Jaroslava Fulína zapsal Miloslav Šebek

Libuše Pechová, roz. Hrušková

(*1935 v Semovicích)

Semovice čp. 6

Kde domov můj

„Píše se rok 1943. Jsme tu všichni pohromadě. Maminka, tatínek, babička, dědeček, strejda (dědův bratr), sestra Mařenka a já. Ale co nás to tíží, co nás to bolí. Ano to jsou Semovice, naše malá rodná vesnička. Jak tě máme všichni rádi, jak na tebe vzpomínáme. Ale vždyť my se zase vrátíme. Vid', maminko a tatínku, že se vrátíme a zase o štědrém večeru budeme v Semovicích...“ Následuje modlitba a pak dětským hlasem zazní píseň Kde domov můj.

Tak jsem v roce 1943 nahrávala pod vlajkami SS ve studiu na Václavském náměstí v Praze gramofonovou desku. Celou tuto akci podnikla moje teta (maminčina sestra) Marie Turková z Jírovic. Bylo jí tehdy 22 let a byla matkou dvou děvčátek. Prostřednictvím mého hlasu byla deska od ní dárkem mým rodičům k vánocům. Kde sebrala odvahy k tak odvážným slovům jako „návrat domů“ a zpěvu hymny? Stesk po domově vypověděla za všechny vystěhované ze zabraného Neveklovska. Když jsme s tetou a dětmi (teta bydlela v Praze, ale pro časté nálety se odstěhovala k nám, strýc pracoval v Praze u el. podniků) odjížděly z Prahy do nového domova v Ouběnicích (*ubytování byly v domku u Dědů, pozn. autorů*), myslela jsem, že vezeme poklad. Ale ten poklad nebyl na čem přehrát, a tak se sháněl gramofon. Teta Štěpánková (druhá sestra maminky) si vypůjčila v Bystřici gramofon na kličku a o štědrém večeru celá naše už 10 členná rodina byla myšlenkami v Semovicích. Vzpomínalo se na sousedy. Kdo se kam vystěhoval, jak si žijí v nových domovech. Kde mají přírůstek do rodiny a jinde zase smutek nad ztrátou svých drahých, mnohdy to byly následky vystěhování.

Musela staré lidi lítost dusit, když přijeli do vsi Němci. První den přijelo auto, vystoupili dva důstojníci, prošli vesnicí a odjeli. Zanechali v lidech velké napětí a neklid. Co bude? Druhý den přijela tři auta důstojníků. Už začali jednat.

Obešli vesničany, že se mají dostavit ihned do hospody, kde jim důrazně oznámili, že se musí vystěhovat a všechno zde nechat. Lidé byli zničení tou zprávou, kam půjdou? Po probdělé noci přijeli další jiní Němci a zase jiný rozkaz. Vystěhovat se se vším a všechno důkladně vyčistit. Na to přijela přesídlovací komise a mnoho koňských potahů přidělených Němci na stěhování. Tak putovaly smutným procesím ze vsi k Bystřici a k Benešovu jedna fůra za druhou. Při tomto zmatku se snadno zaměnily odvezené fůry a dost věcí se ztratilo, i nábytek se hledal. Seno, sláma, stroje, dobytek, to vše se stěhovalo po příbuzných a známých. Hnůj se vyvezl ještě na „svá pole“, kde se počítalo se sázením brambor. Jařiny již měli všichni hospodáři zaseté. Vaněčkovi a Kadeřábkovi museli mít domy vyklizené a čisté do třech dnů, ostatní do 10 dnů. Po třech dnech jsme se přesvědčili, proč se musíme vystěhovat. Do vsi z bystřického nádraží zase procesí, tentokrát naložená auta municí, která se uskladovala do opuštěných domů. Němci totiž v blízkých Tvoršovicích budovali munici bunkry a v Semovicích byl prozatím sklad. Budovy domů, chlévů, stodol, kůlen byly přeplněny municí. A Němci pokračovali v zaplňování municí na lukách, zahradách a návsi (*dokonce i ve vypuštěném rybníčku na návsi, pozn. autorů*), vše pod stany.

Veškeré práce ve vesnici vykonávali míšenci. Docházeli z lágru, který byl v prostoru semovické silnice k Bystřici od rybníka, Červeným dolem k nesvačilskému letišti. Němci dovolili vystěhovaným občanům sklídit v zabraném s polí obilí. Semovičtí rodáci tak měli možnost vidět při projíždění vesnicí na zvláštní propustky velké změny ve vsi i okolí. Z jejich vyprávění byla cítit úzkost a strach o rodný kraj. Tolik arzenálu pohromadě. Obchůzka vojenské hlídky měla vyšlapané cesty pro velké zásoby munice daleko za hranice vesnic. I přes toto přísné střežení došlo 4. 3. 1944 k explozi. Snad to byla sabotáž. To by potvrdili ti, kdo ve vesnici za války pracovali, zdali ještě žijí. V den výbuchu tlaková vlna pobořila budovy po celé vesnici a ničivé stopy zanesla i do okolních obcí. Klikova hospoda (*rodný dům paní Pechové, po výbuchu zde po budově zbyl pouze kráter, pozn. autorů*) to odnesla, tak se donesla zpráva až k nám do Ouběnic. Zasněžená vesnice byla pokryta červeným prachem z nově postavené klikovy stodoly - jen jednou sloužila svému účelu. Smutný byl pohled na to maličké zničené údolíčko. Rodákům bylo povoleno zase na propustky uvidět tu zkázu z jírovického lesíka.

Moje babička, když viděla, co jí z domova zůstalo, často plakala. Milovala svoji hospůdku. Nikdy jsem ji neslyšela reptat na práci a každého ráda obsloužila bez ohledu na čas. Snad pro tento žal, který ji sužoval si oblíbila píseň, kterou nás, školáky, naučila v ouběnické škole pí. učitelka Helena Hůlová. Často jsme ji s babičkou zpívaly:

Ty moje otčino, vy česká lada,
má duše má vás tak ráda, ach ráda.
Kdožpak by neměl rád, ten koutek český,
vždyť je tak maličký, vždyť je tak hezký.

Když se maďarská armáda nastěhovala do ouběnické školy, učili jsme se po okolních hospodách. Často spolužáci v horách cestou „do školy“ potkávali partyzány, kteří se v horách ukrývali. Navzájem se báli. Děti těch vousatých mužů a partyzáni se obávali štetavosti dětí, aby je nevyzradily. Strach nás doprovázel celou válku. Báli jsme se o rodiče, při hospodářských kontrolách, leteckých náletech, při letu hloubkařů na olbramovické nádraží a hlavně německých vojáků. Veliké napětí vyvrcholilo revolucí květnových dnů. A pak nastal mír.

13. 7. 1945 jsme opustili Ouběnice. Vraceli jsme se domů, ale místo rodného domu nás uprostřed velkého rumiště chladně vítal kamenný pomník se jmény vojáků SS zahynulých při výbuchu. Představou tepla domova se vybaví rodinná pohoda kolem kamen. Kdepak asi stála nová bílá kachlová kamna s velkou pecí v rohu kuchyně? To se těžko poznávalo. Z budov zbyla jen třetina štítu ze stodoly a uprostřed bývalého dvora hluboký kráter po výbuchu. Nastěhovali jsme se do Hřebíčkovice vilky na konci vesnice. Dobytek jsme mohli mít ustájený v nezbořených chlévech majitelů, kteří se ještě nepřistěhovali, a stroje v kůlně, kterou Němci postavili na návsi, kde před výbuchem stávala pastouška. A teď nastala po tři roky velká dřina. I nám dětem skončily dětské hry. Dobře tuto dobu vystihuje druhá strana gramofonové desky:

„Teď už jsme zase v Semovicích. Píše se rok 1945. Vrátili jsme se, ale jak. Jsou tu jen samé trosky a veliký německý pomník. Ale Vy jste se do toho pustili, maminko a tatínku, do té velké dřiny. Od rána do noci jste se mozolili. Překopávali jste to, co Vám Němci zničili. Vaše ruce jsou samý

mozol. A přece jsou to ruce, kterým se málo které vyrovnají. A naše babička musí stále jen vařit a poklízet a prát. Snad dá Bůh, že tomu všemu bude jednou konec. Jednou si snad řeknete, že ta Vaše velká dřina nebyla marná“.

Všichni jsme po válce měli k sobě blízko. Bylo to znát na radosti všech. Pan Marušák, rodák z Jírovic, přivezl z Prahy, kde na Žofinském ostrově byla hromadná skládka zvonů, i ten náš, maličký semovický zvonek. Pan Hnátek z Benešova, semovický rodák, zhotovil hezkou zvonici se šindelovou stříškou a zasklenou vitrínkou s fotografiemi před a po zničení vesnice. Radost byla veliká. Vždyť ten milý hlas zvonku nás i naše předky budil ze spánku, v poledne za pomoci dědy Havlíčka nás svolával z polí domů k obědu a navečer vybízel k posezení na návsi. Kolik svých milých vyprovodil na poslední cestu. Naposledy zazvonil při rozloučení panu Doležalovi z Potoků. Již 14 let jeho hlas postrádáme. Němci jej neroztavili na zbraně, byl pro ně maličký. Proto se ho lidská chamtivost zmocnila. *(V roce 1971 o zvon semovického občané přišli podruhé, kdosi jej ukradl. - Pozn. autorů)*

*Libuše Pechová, napsala v r. 1985
(redakčně kráceno)*

František Fulín

(* 1930 v Nesvačilech)

Nesvačily čp. 31

V domku v Nesvačilech bydlel František se svými rodiči a bratrem Jiřím. Maminka byla v domácnosti, otec byl obecním poslem. Místní hodně vzpomínají, jak chodil po křižovatkách vesnice a vyhlašoval, kdo má kam jít ten den do práce. František v té době již chodil do školy do Bystřice.

V době vystěhování byl otec zaměstnán v místní vysídlovací komise, která sídlila v domě u Sejků - nyní Dvořákovi. Komise řídila vystěhování místních obyvatel. Přestože byl jejím zaměstnancem, museli odejít společně se všemi ostatními.

Přijel pro ně povoz s valachy, na žebříňáku stěhovali nábytek. Dobytek (2 krávy) museli zanechat v Nesvačilech, s sebou mohli vzít pouze psa. Odstěhovali se do Postupic k sestře maminky, k rodině Jarolímových.

V paměti má hlavně příhodu, která se stala s jejich psem. Toho měli v Postupicích uvázaného, ale na Vánoce, aby mu přilepšili, ho pustili a pes zmizel. Maminka upekla buchty do uzlíčku a František šel přes Hory do Nesvačil, kde na návsi psa našel. To bylo shledání! Pes byl celý šťastný, podělili se spolu o buchty. František šel ale na černo, neměl žádné doklady. Najednou přijelo na návés auto, už bylo pozdě zmizet. Z auta vylezli četníci a ptali se, zda to tu zná a kde je číslo 35 (Kohoutkovi). Tam našli oběšeného starého pana Šimůnka.

Po celou dobu chodila rodina Fulínova z Postupic do Bystřice do kostela a na návštěvu k Brožovům, kde byli vystěhovaní příbuzní Fialkovi (bratr matky), aby získali nějaké informace o Nesvačilech a situaci v okolí.

František v Postupicích dokončil poslední ročník měšťanky - do Postupic byla přestěhována neveklovská škola. Bratr Jiří se nejprve učil zámečnickem u pana Kovského v Benešově, ale později i s oběma rodiči chodil pracovat do dvora v Postupicích. František po skončení školního roku nastoupil do učení k soukromníkovi panu Kuncovi v Postupicích, učil se strojním zámečnickem.

V době vystěhování u nich v nesvačilském domě bydleli Němci, později zde měli kanceláře Rusové. Po válce nebyl dům nijak zdevastovaný, Rusové uvolnili rodičům nějaké místnosti, kam se mohli nastěhovat. František do Nesvačil docházel pouze jednou, dvakrát do měsíce, stále se učil u pana Kunce, bydlel u své tety a natrvalo se do Nesvačil vrátil až po vyučení.

Podle vyprávění pana Františka Fulína zapsala Drahuse Jirovská

Marie Fulínová

(* 1920)

Drachkov 25

Pocházím ze Zahrádky u Vojkova. Do školy jsem chodila do Vojkova a ve válce jsem se přivdala do Drachkova. Tady bylo hospodářství. Několik hektarů polí a dobytek. Dokonce jsme měli takové černé kobyly, které byly zapsané v plemenné knize. Když jsme se měli vystěhovat, tak jsme si mohli vzít jenom osobní věci. Zvířata nám sebrali a stroje musely zůstat doma. Tady se hospodařilo i za války.

Děda hospodařit uměl. Měli jsme hlavně dobré kobyly. Ty měly zrovna v roce 1941 hříbata. Dostali jsme za ně 22 tisíc. Táta hned šel a koupil za ně mlátičku, pres, motor, mlejnek. Pak přišli Němci. Všechna zvířata nám odvezli do Bezejovic. Tam byl správcem nějaký Jansen, nosil takové vysoké černé boty. Dobytek, který se mu líbil, šel do Bezejovic a sedlák za něj nedostal vůbec nic. Dobytek, který se mu nelíbil, šel na jatka a lidi za něj dostali alespoň nějaké peníze.

Na stroje udělali Němci to svoje SS a už to bylo jejich. Tady se hospodařilo a tady to muselo zůstat. Za mnou přišli ze Zahrádky naši a tři sedláci s koňmi. Čtyři páry koní vezli v noci mlátičku, pres, motor a další stroje z Drachkova do Zahrádky, kam jsme byli vystěhovaní. V půlnoci jeli přes Janovice, kde byli esesáci a provedli to. Co já jsem tady doma zažívala. Když už prý jeli k Vojkovu, tak se jim zavařilo u mlátičky kolo. Začínalo se rozednívat a od Sedlčan už začínali jezdit Němci. Naštěstí si jich vůbec nevšímalí.

Manžel, když jsme byli vystěhovaní, tak vozil s koňmi mlíko do Sedlčan. Baňky se blýskaly a když prý letěli nad ním hloubkaři, tak přes něj přeletěli. Tatka utekl. Oni se vrátili, přeletěli ještě jednou a když zjistili, že to není nic vojenského, tak ho nechali. Manžel, naskočil na koně a jel dál.

Tady u nás v Drachkově měli Němci důstojnickou kantýnu. Byly tu stoly, spousta nádobí. Náš děda, (manžel ne), když jsme byli vystěhovaní, si vždycky vzal propustku a chodil se dívat oknem. Jak to tu vypadá. Z naší stodoly udělali konírnu, měli tam 36 koní. Hnůj házeli oknem. Vrata zazdili. Když Němci od nás odešli, tak sem přišli Rusové.

Po válce se už děda nemohl dočkat. My jsme sem dlouho nešli, protože dcera byla malá. Náš děda se nastěhoval vedle, jak jsou Sekáčovi. To byl dům dědova švagra. Jednou se říkalo, že Rusové budou vyhazovat nevybuchlé miny do povětří směrem k Libochošti, tam v tom dolíku. Děda šel k Rusákům a říkal jim, jestli by si mohl otevřít okna, aby to tady nerozbili. Oni se ho ptali: „To tvé, a toto taky tvé?“ Děda si říkal, co jim budu povídat, tak přikývl. Oni se na něj obořili a vyhnali ho. Ještě se strachoval, co bude.

Když jsme se po válce, až v červenci 1945, vrátili my, tak tu nezbylo vůbec nic. Ani talíř, ani příbor. Vůbec nic. Do studny si děda schoval kýbl a i ten ukradli. V roce 1945 bylo zaseto, takže jsme úrodu sklídili všichni dohromady jako Drachkováci. Od roku 1946 jsme zas hospodařili sami až do doby, když jsme vstoupili do družstva.

Podle vyprávění paní Marie Fulínové zapsal Daniel Štěpánek

Miluše Neradová, rozená Fulínová

(*1937 v Nesvačilech)

Nesvačily čp. 4

Jako většina našich spoluobčanů z Nesvačil, tak i naše rodina si před 70 léty musela najít nový domov. Na doporučení strýce z Jankovské Lhoty jsme se - rodiče, babička, já a mé sestry Marie a Dana - přestěhovali do Jiter u Jankova. Na Jitrech byly celkem tři domy. My jsme bydleli u Felzmanů.

Ještě před stěhováním k nám chodili na kontrolu 1 zástupce obce a 1 Němec

a hledali, jestli tatínek nemá ukryté zásoby ve stodole pod slámou. Měli dlouhou tyč a tou propichovali slámu do hloubky. Jednou, když nic nenašli, postavili tatínka ke zdi a mířili na něj pistolí. To jsme se o tatínka moc báli. Také procházeli stavením. Nikde nic nenašli.

Nakonec došlo ke stěhování. Tatínek několik večerů zapřahal koně a na voze odvážel nábytek, zásoby a vše ostatní. Koně pak musel odevzdat Němcům, co se stalo s ostatními zvířaty ani nevíme. Na Jitrech jsme žili spokojeně, pokud se to dá v období války vůbec říci.

Dušičky:

Na dušičky Němci povolili navštívit hřbitov. Šli jsme do Nesvačil z Jiter pěšky. Mě bylo tehdy 7 let. Pamatuji si, jak u našich sousedů v Nesvačilech (Baťhovi čp. 5) mňoukala kočka. Jít okolo rodného domu a celé vsi byl deprimující pocit - bylo takové mrtvo (a navíc mi celou cestu padala punčocha).

Útěk z Jiter:

Na Jitra přišla zpráva, že Němci přepadli poštu v Jankově. Maminka sbalila jen to nejnnutnější a ve tmě jsme utíkali k příbuzným do Pičina. Ráno jsme se vrátili a na Jitrech byli utečenci z Jankova.

Škola:

V roce 1944 jsme se sestrami začaly chodit do Jankova do školy. Ve vyšších patrech školy byli ubytováni němečtí vojáci, kteří seděli v oknech a házeli dolů na nás vešky.

Konec války:

To bylo radosti, stěhovali jsme se domů. To, že se jednou vrátíme domů dobře věděl i pan učitel Müller. Mé sestře Daně, než skončila válka, napsal do památníčku:

„Až jednou jako vlaštovice, se vrátíš opět pod svůj rodný krov...

škoda, že nebude to zítra!

Však dost! Netřeba vůbec slov...

Vzpomeň si, vzpomeň, na milá kdys Jitra.“

Za rodiny Neradovy, Šimonikovu a Fulínovu Miluše Neradová

**PŘEHLED O VYSTĚHOVANÝCH OBYVATELÍCH Z DOMŮ V NESVAČILECH
V DŮSLEDKU ZŘÍZENÍ VOJENSKÉHO CVIČIŠTĚ SS V ROCE 1942**

čp.	Jméno	Místo vystěhování
1	Vnoučkovi	Jírovice 46
2	Bartůšek K.	Bystřice 31
3	Sochůrkovi	Jírovice 50
4	Fulínovi	Jitra 56, p. Jankov
5	Bařhovi	Mokliny 5
6	Kohoutkovi	Košovice 1
7	Bartůškovi	Bystřice
8	Voříškovi	Bystřice
9	Jirovský	Nová Ves
10	Královi	Mokrá Lhota 12
11	Kosíkovi	Karasova Lhota 1
12	Jirovský	Bystřice 28
13	Benáčanovi	Bystřice 113
14	Šindelářovi	Bykáň, okr. KH
15	Benešovi	Bystřice 125
16	Drábovi	Bystřice 276
17	Kadlecovi	Dolní Újezd, okr. Liberec
18	Říhovi	Mokrá Lhota 4
19	Žižkovi	Čerčany
20	Fialkovi	Bystřice 264
21	Bartůškovi	Ouběnice 47
22	Tůmová	Bystřice 190
23		
24	Čejkovi	Bystřice 153
25	Vackovi	Všestary 25
26	Voříškovi	Bystřice 331
27	Šímkovi	Zeleneč
28	Královi	Popovice 4
29	Bařhovi	není známo
30	Benáčanovi	Bystřice 228

čp.	Jméno	Místo vystěhování
31	Fulínovi	Postupice 25
32	Burdovi	Bystřice
33	Novákovi	Jírovice
34	obecní domek	
35	Kohoutkovi	Broumovice 22
36	Kandovi	Bystřice
37	Bartůškovi	Odlochovice 10
38	Královi	Kondratice 3
39	Vosátkovi	Bystřice 150
40	Voňavkovi	Líšno
41	Kůstkovi	Jírovice
42	Kandovi	Bystřice
43	Jiráskovi	Čištění 10
44	Brejškovi	Bezejovice
45	Bařhovi	Budkov 5
46	Drábovi	Bystřice 291
47	Král J.	Mrač
48	Čejkovi	Semtín 5
49	Kandovi	Bystřice 224
50	Pokorný	Bystřice 208
51	Krátký	Klokočov 18
52	Sejkovi	Mladoušov 1
53	Boučkoví	Nové Městečko
54	Kohoutkovi	Bystřice
55	Šimůnkovi	Jírovice 25
56	Královi	Čtyřkoly
57	Švimberský	Horní Podhájí 4
58	Matoušek	Myslič
59	Šebkovi	Bystřice 220
60	Štěpánkovi	Bystřice 60
61	Rezkovi	Opřetice 13
62	Bartůškovi	Bezejovice
63	Faistovi	Praha
64	Šiškoví	Bystřice 222

čp.	Jméno	Místo vystěhování
65	Šindelářovi	Opřetice 1
66	Skalický	Opřetice 6
67	Blažek	Olbramovice 12
68	Kudrnovi	není známo
69	Vašákovi	Jarkovice
70	Koubovi	Chlístov, později Buková Lhota
71	Rezkovi	Teplýšovice 56
72	Kotrbovi	Bystřice 118
73	Štěpánkovi	Bystřice 171
74	Hovorkovi	Bystřice 6
75	Vackovi	Bystřice 19
76	Královi	není známo
77	Zazvonilovi	Lysá u Votic
78	Bártovi	Bystřice 151
79	Švábovi	Bystřice 324
80	Procházková	Bystřice 102
81	Vacek	Tvoršovice 5
82	Sochůrek	Horní Počernice
83	Skalický	zůstal v Nesvačilech, v jiném čp.
84	Hyksa	Jinošice 28
85	Fulínovi	Jírovice
86	Fulínovi	Ostředek
87	Fulínovi	Ouběnice 46
88	Fulínovi	Bystřice 113
89	Bartůškovi	Bystřice
90	Dosoudilovi	Bystřice 273
90	Marvanovi	Jírovice 25
91	Královi	Bystřice 23
91	Babický	Bystřice 186
92	Brejla	Jírovice 33
93	Menzl	Jinošice 28
94	Šmídovi	Bystřice 321
95	Drábovi	Bystřice 326
96	Královi	Bezejovice

čp.	Jméno	Místo vystěhování
97	Vosátkovi	Mlýny 12
98	Klímovi	Bystřice 237
99	Bařhovi	Líšno
100	Fulínovi	Bystřice 311
101	Svobodovi	Tisem 41
102	Burdovi	Čerčany 208
103	Čejkovi	Skrýšov
104	Novákovi	Bystřice
105	Královi	Čerčany
106	Roušarovi	Tvoršovice 22
107	Körnerovi	Bystřice 270
108	Bačina	zůstal jako správce letiště

Upozornění:

Omlouváme se za případné chyby nebo nepřesnosti v uvedeném přehledu o vystěhovaných osobách, případně místech. Materiály, ze kterých jsme čerpali, obsahovaly jen strohé údaje a to jména a roky narození 140 osob a místa, kam byly vysídleni. Byli to většinou jedinci, reprezentující celé rodiny bez uvedení čísel popisných. Museli jsme je tedy podle našeho odhadu a částečných znalostí přiřazovat k jednotlivým číslům popisným.

Děkujeme za pochopení.

Mgr. Zdenek Kouba a Vladimír Šváb

Stěhování nesvačilského kostela

1. srpna 1943 byl do Bystřice poslán administrátor z Úžic, páter František Otradovec. Narodil se 19. února 1913 ve Voticích, na kněze byl vysvěcen 29. června 1940. Od 1. srpna 1940 do 1. srpna 1942 kaplanoval v Novém Strašecí, od 1. srpna 1942 do 1. srpna 1943 byl administrátorem v Úžicích nad Sázavou.

V bystřické faře bydleli rodiče zatčeného faráře Karla Plodíka, domácnost vedla Božena Mrázková z Rudoltic. Spolu s novým administrátorem se stěhovali z příkazu do fary i tři němečtí polní četníci. Vrchní - mírný a dosti snesitelný Brofmann a krutostí vynikající Popilas, rodem Polák. Tato Feld germanenie okupovala celé první patro fary, administrátoru zbyl malý pokojík dole a kancelář. Do farních stájí ubytovali tři koně a v celém domě se vším počínali jako se svým majetkem. Elektrický proud neplatili, uhlí z dřevníku si brali, zahradu používali jako výběh pro koně. Ve svém chování ukazovali krutost a zlobu.

Tou dobou se v okolí zřizovalo vojenské cvičiště SS (Truppenübungsplatz), jež sahalo až k Vltavě. Hranice tohoto cvičiště byly: řeka Vltava, dráha Sedlčany - Olbramovice, dráha od Čerčan přes Poříčí na Vrané a silnice z Čerčan do Olbramovic. Při stěhování lidí z tohoto cvičiště přiváděli i v noci lidi na faru k výslechu a tam na chodbě je i bili (dokladem pravdivosti budiž zde poznamenán: František Heřman, mlynář bystřický, žena hajného Fanty, jež nachytali s trochou mouky, dále kolář Jiroušek z Bystřice a řada dalších).

Začátkem měsíce října 1943 začalo stěhování obyvatel poslední etapy.

Obce a osady zdejší farnosti se musely vystěhovat tyto: Nesvačily, Zahořany, Mlýny, Bezejovice, Tvoršovice, Semovice, Drachkov, Petrovice, Tožice, Radošovice, Božkovice a Hůrka. Také všechny kostely v tomto území musely být vyklizeny. Výjimku tvořil kostel na Tožici, který jsem uchránil stěhování a měl jsem tam i potom mši svatou pro katolíky, kteří tam zůstali jako dělníci u SS dvorů. Těžko vylíčit tyto okamžiky, v nichž se staří i mladí

loučili se svým domovem. Plakali jsme s plačícími, hořekovali s bědujícími. Povoze za povozem odjížděl pilně kontrolován mými nájemníky - německými četníky. Že nešlo všechno v naprostém klidu, to netřeba ani vypisovat. Lidé hledali v okolí i daleko náhradní byty. Většinou byli přijímáni špatně a nevrle, jako by sami mohli za to, že opouštějí své domovy. Bystřice jich mnoho přijala pod své střechy, lidé, z nichž někteří obývali velké statky, spokojili se velmi často s místností jen jedinou.

21. listopadu 1943 jsem sloužil naposledy mši svatou v nesvačilském kostele, dostav rozkaz, že během týdne musím celý kostel vyprázdnit. Kázání moje poslední bylo pro vzlykavý pláč neslyšitelné.

Téhož dne přijel přímo do kostela nesvačilský rodák Msgre Josef Svátek, vikář lánský, který pronesl závěrem bohoslužeb svůj poslední projev před stěhování. Slova jeho byla ostrá, zle kritizovala počínání Němců, a když jej pisatel těchto řádků upozornil, že jsou přítomni špehové, odpověděl: „Nechte mě, mám umřít dnes, nebo za týden, někdo jim to přeci musí říct přímo a Vašeho mládí je ještě škoda.“ Znal jsem Msgre Svátka již dávno, byl také mým vikářem na Kladensku a vážil jsem si jej hluboce jako vznešeného kněze a upřímného Čecha. Věnoval na kostel v Nesvačilech mnoho, nejen peníze. Otcovská rada, zkušenost a péče byla znakem této ryzí, vzácné povahy. Poněvadž píši tyto řádky v roce 1950, předbím zde události, dokreslím však obrázek celý. Po osvobození národa, když se mi podařilo nákladem 200 000 Kč opravit kostel nesvačilský znova, přijel Msgre Svátek na svěcení nesvačilských Madon. Přijel samý večer, vešel a já mu rozžehl všechna světla. Plakal, dlouho plakal a pak tento osmdesátiletý stařec pronášel mnohokrát za sebou jenom: Deo gratias! (Bohu díky). Druhý den o svěcení byl velmi svěží. To bylo naposledy, kdy viděl Nesvačily. Osobně nás vázalo přátelství více než bratrské, proto jsem v lánském kostele kázal v den jeho osmdesátých narozenin a zhodnotil jsem jeho práci za celý život. Naposled jsem jej nalezl již v rakvi v lánském kostele. Za účasti mnoha věřících a kněží kázal pisatel těchto řádků naposled nad otevřenou rakví vzácného tohoto kněze.

Matka Boží Nesvačilská přijala v nebi jeho duši, oproštěnou již pozemské slabosti. Litoval jsem jen, a se mnou všichni nesvačilští, že nebyl pohřben ve stínu nesvačilského kostela po boku svých rodičů a přátel. Buď mu Pán štědrým Odplatitelem.

V pondělí 22. listopadu 1943 jsem stěhoval kostelní inventář do Bystřice.

Něco se vozilo autem, koně poskytl rolník pan Král a obě nesvačilské Madony jsem odvezl volským potahem ve voze se slámou, aby ušly pozornosti německého oka, neb Němci je hodlali odvézt někam jinam.

Památkovému úřadu jsem sdělil, že jsou dobře zabezpečeny a za pomoci přednosta Památkového úřadu Dr. Vágnera jsem sochy uschoval doma. Ostatní inventář byl porůznu uskladněn v bystřickém kostele a ve farní stodole, ba později i ve volném již sále farní budovy.

Páter František Otradovec

Podle podkladů faráře Františka Otradovce sepsal Vladimír Šváb

Z pamětní knihy sboru Církve československé husitské:

Rok 1943

Rok vystěhování obce. Marně se doufalo, že Německo se dříve zhroutí než dojde ke stěhování, jehož poslední lhůta byla 20. prosinec 1943.

Naposledy se konaly 1. listopadu t. r. bohoslužby v našem sboru. Potom nastalo smutné stěhování. Lavice ve sboru musely být ponechány, jelikož sbor měl německé armádě sloužit za učebnu. Obraz ze sboru byl odstěhován do Popovic, oltář, zvon a zařízení sakristie bylo uskladněno u obchodníka pana Spálenky v Bystřici.

Obec se vyprázdnila a jen mrtví na hřbitově zůstali strážci opuštěné vesnice.

Rok 1945

V tomto roce přišla slavná hodina osvobození naší vlasti a tedy i naší obce. Dne 10. května byly před československým vojenským velitelstvím

v Bystřici rozděleny zbraně a asi 30 občanů z Bystřice a Nesvačil za vedení Dr. Raše z Bystřice postupovalo k Nesvačilům, kde bylo ještě 50 německých vojáků. Těm byl povolen volný odchod a Nesvačily byly zase svobodné. Byly však zpustošené. V Betlémské kapli byly uskladněny různé přístroje telekomunikační. V policích, sahajících až téměř ke stropu, byla narovnána spousta telefonních přístrojů, vysílaček, přijímacích aparátů, drátů a jiných spojovacích potřeb.

Dne 16. května 1945 byli ze záchytného tábora u Semovického rybníka přivedeni Němci čekající na odsun a ti vynesli z kaple vše na jedno místo, odkud si vše vojenská správa převezla do svých skladů. Sbor byl vybilén a vyčištěn příslušníky církve československé.

S valníkem a koňmi zapůjčenými u dvora Petrovic vydala se mládež církve československé vedená bratrem Jaroslavem Fialkou, Karlem Voříškem a Miloslavem Králem do Popovic pro oltářní obraz zde po dobu vystěhování vesnice uschovaný. Cesta s obrazem, který se vezl na valníku nastojato, byla velmi svízelná. Obraz takových velkých rozměrů položit nebylo možno a silný vítr, který toho dne foukal, opíral se do obrazu a bylo nebezpečí jeho překocení a poškození. Shledány lavice, které byly vojáky rozneseny po domech. Dvě lavice se nenašly. Přivezen z Bystřice obětní stůl a harmonium.

Znovuotevření Betlémské kaple bylo stanoveno na dny 5. a 6. července t. r. kdy byla konána v Nesvačilech národní slavnost. Tato národní pouť byla vyjádřením radosti ze znovuosídlených obcí našeho kraje. Stala se tak prvním veřejným projevem naší československé církve nejen na Benešovsku, ale i v celých středních Čechách.

Z pamětní knihy Církve československé husitské přepsal Miloslava Šebek

Vznik letiště Nesvačily

V části obce Nesvačily, kde je dnes letiště, osívali rolníci svá pole na podzim roku 1937 naposledy. Nikdo z nich netušil, že co zasel, sklízet už nebude. Po vítězství NSDAP pod vedením Adolfa Hitlera se nad sousedy Německa stahovala temná mračna. Proto vláda ČSR začala budovat na státních hranicích vojenská obranná opevnění a ve vnitrozemí modernizovat a budovat letiště. A tak při vyhledávání vhodného terénu, který by svou velikostí a svým strategickým umístěním mohl sloužit jako letiště, padla volba na pozemky nesvačilského katastru. Vybraným pozemkům se říkalo „V rovných“. Pozemky lze charakterizovat jako náhorní rovinu s mírně skloněným povrchem v severní části směrem k Tvoršovicím. Území patřilo mezi nejjakostnější a nejpropracovanější část zemědělských pozemků z katastru obce.

Rozhodnutí o umístění a vybudování letiště mělo rychlý spád. Ministerstvo veřejných prací ČSR oznamuje 26. 2. 1938 na Okresní úřad Benešov, že „zamýšlí zřídit na pozemcích, respektive částech pozemků (vyjmenována katastrální čísla) katastrálního území Nesvačily, politický okres Benešov státní civilní letiště“. Krátce na to (od 1. do 10. 3. 1938) došlo k jeho vyměření (celková plocha cca 52 ha). Práce na budování letiště byly zahájeny podle výměru Okresního úřadu Benešov ze dne 5. 3. 1938. Majitelé pozemků podali odvolání, že nesouhlasí se zábořem svých pozemků. Válečný konflikt se blížil a pamětníci první světové války věděli, že zabránění pozemků je ztráta určité části živobytí. Odvolání bylo však příslušnými úřady zamítnuto. V pracích se pokračovalo.

A tak došlo k vyvlastnění pozemků podle zákona č. 63/1935 Sb. s odůvodněním „státní civilní letiště Nesvačily jest podnikem důležitým pro obranu státu a jeho zřízení jest proto naléhavě nutné“. Nakonec každý vlastník podepsal následující dokument: „Nestavím se zásadně proti vyvlastňovacímu řízení mých pozemků potřebných ke stavbě státního civilního letiště, ale žádám, aby s námi byla sjednána dohoda a to ihned

v době co nejkratší.“ Výsledkem bylo zaplacení pozemků a náhrada vzniklé škody na úrodě z roku 1938. Zábor půdy se týkal 26 rolníků z Nesvačil a pana Šollera z Bystřice. Práce rychle pokračovaly, protože terén byl pro stavbu letiště ideální. Bylo provedeno odvodnění pozemků, potřebné přemístění zeminy. Na práce byl použit buldozer, vozíky na kolejích, což umožňovalo operativně přemístit zeminu tam, kam bylo třeba. Samozřejmými pomocníky byli lidé s krumpáči a lopatami. Po úpravě terénu byly pozemky zatravněny.

K praktickému využití letiště však došlo až za protektorátu Čech a Moravy ve 40. letech. V té době byl na letišti prováděn výcvik Hitlerjugend (Hitlerova mládež) na kluzácích a větroních. Měla to být příprava pro příští piloty německého letectva. Mladí Němci byli ubytováni v budově „Měšťanské školy“ v Bystřici, na letiště denně docházeli. Když skončilo využívání letiště příslušníky Hitlerjugend, byly kolem letiště rozmístěny a zamaskovány různé typy vojenských letadel. Pravděpodobně to mělo být jejich „uklizení“ na méně známé místo. V květnu 1945 se lidé postarali o jejich vyrabování. Brali vše, aniž věděli, k čemu jim to bude dobré. Postupně pak byla tato letadla opravována a odvezena sovětskou armádou jako válečná kořist.

První hangár na letišti postavil pan Hrbotický z Benešova v roce 1947. Měl v něm svoje letadlo, které používal pro obchodní činnost. V dalších letech využíval letiště Aeroklub Benešov, Svazarm atd., což si už většina občanů z okolí pamatuje. Článkem chci připomenout mladší generaci, že nebýt v Německu NSDAP a tím i kancléře Hitlera, který přivedl Evropu do druhé světové války, nebylo by ani letiště v Nesvačilech.

Z materiálu Oblastního archivu v Benešově vypsál Vladimír Šváb

Z kroniky obce Nesvačily:

Rok 1943

Tento rok bude neblahou vzpomínkou celé nynější generaci občanů nesvačických. Je to rok naplněný největším pokořením a největšími útrapami zdejších občanů.

Ještě na jeho počátku se stále doufalo, že německá branná moc se během jara a léta zhroutí. Leč nestalo se a v létě přišla do obce odbočka vysídlovacího úřadu z Čerčan. Ta zahájila hned činnost. Po žních připravovali se občané ke stěhování. Každý sháněl buď jen byt nebo hospodářství. A pak nastalo smutné stěhování. Fůra za fůrou šinula se po silnici k Bystřici.

Němečtí četníci hlídali, aby nikdo neodvezl něco, co měl zanechat na místě. Nikdo nesměl odvážeti živý a mrtvý inventář z hospodářství, jakož i zásoby. Přece však se vozilo. V noci, časně ráno nebo v dobu, kdy četníci nebyli na silnici, vozili lidé své hospodářské stroje, zásoby i nehlášený dobytek.

Naposledy konaly se v listopadu bohoslužby v obou kostelích a pak zařízení kostelů až na lavice, které musely zůstat, se odváželo do skladů v Bystřici. Koncem listopadu se obec prázdnila. Dne 12. prosince bylo zastaveno vyučování na obecné škole. Veškerý školní inventář i nábytek odvážel řídící učitel Jan Kouba na obecnou školu ve Chlístově.

Ku dni 20. prosince 1943 byla obec prázdná. Obcí proběhli jen zapomenutý pes, toulavá kočka. Obyvatelstvo, rozběhnuté po celých Čechách, upravovalo si nové domovy a vzpomínalo na vlastní domov, ze kterého je vyhnal surový bezcitný německý okupant. Jen mrtví na hřbitově zůstali strážci mrtvé vesnice.

Tři občané nepomáhali při stěhování ze své rodné obce svým rodinám. Byl to Antonín Bouček, František Král čp. 58 a Josef Bařha čp. 5. Byli ve věznicích, kam je němečtí okupanti dali pro hospodářské přestupky. U Františka Krále našli kontrolori asi 40 kg nehlášeného obilí, Josef Bařha

dostal jeden rok za černou porážku vepře a Antonín Bouček byl uvězněn, že odpíral odevzdávat mléko, vejce, dobytek a obilí.

V obci zůstali jen Antonín Kůstka a Josef Skalický, které si zde esesmani nechali, aby jim zde pracovali. Později přestěhovali sem zemědělské dělníky ke dvoru Petrovicům a usídlili je v domcích u silnice k Petrovicům.

Dále zde zůstal správce letiště a dva pomocní dělníci. Na letišti zůstali jen němečtí policisté, kteří hlídali letiště.

Z kroniky obce přepsal Miloslav Šebek

Rok 1944

Ve škole byly zřízeny vojenské kanceláře. V katolickém Kostele bylo zřízeno skladiště koňských postrojů, látek a vojenských obleků. V kostele československém byla zřízena posluchárna - učiliště, později skladiště radiotelegrafie.

V domě čp. 21 byl zřízen tzv. „Fuhrenheim“, tj. důstojnická kantina. V domě čp. 17 u p. August. Kadlece byla ubikace velícího důstojníka „kancelář 44“. V domě čp. 65, tj. v hostinci u Šindelářů, byla kuchyně pro veškerou posádku 44 v Nesvačilech.

K letišti bylo zde přiděleno asi 40 letců a mechaniků. Důstojníci letci byli ubytováni v domě čp. 105. Velící důstojník letců bydlel v domě čp. 108. Na letišti bylo celkem asi 50 letadel. Byly rozloženy i mimo letištní plochu. Po celé obci vyjma několik budov za rybníkem byli ubytováni vojáci, kteří ničili domky a statky strašným způsobem. Ploty dřevěné, vrata, dveře, patra i vazní trámy sloužily jim k topení... Ku konci roku již z naší vesnice zbyly zdi a střechy. Okupanti nelítostně vše ničili.

Na den památný „Dušiček“ bylo povoleno občanům nesvačickým navštívit hroby na hřbitově. Sešli se zde všichni a se smutkem v duši prohlíželi si svá zpustošená stavení.

Z kroniky obce vypsál Vladimír Šváb

Rok 1945:

Počátkem tohoto roku věděli všichni občané nesvačilští, že se v tomto roce vrátí do svých domovů. Němci byli bití na všech frontách. Na západě armády spojenecké překročily hranice říše a na východě Rudá armáda postupovala neúprosně do vnitra říše německé. V dubnu v 11 hodin v noci podniklo americké hloubkové letadlo útok na letiště v Nesvačilech. Prostřílelo zde několik letadel stojících na letišti.

Když vypukla v Praze revoluce a slavné povstání pražského lidu účtovalo s Němci, jedno letadlo typu Storch stále létalo ku Praze a zpět a udržovalo spojení armády německé bojující v Praze s velením vojenského cvičiště zdejšího.

A pak už přišla slavná hodina našeho osvobození, přišel nezapomenutelný 9. květen 1945. V Nesvačilech byla ještě hrstka (asi 50) německých vojáků. Dne 10. května asi třicet občanů z Bystřice a Nesvačil za vedení dr. Raše postupovalo k obci. Před obcí vyjednal dr. Raše s Němci volný odchod těchto z obce. Občané obsadili obec a zajistili všechny zásoby střeliva, potravin a skladiště. Byly rozestaveny v obci hlídky a i letiště bylo obsazeno a hlídáno. Těsně před obsazením v době bojů v Praze, odletěla na západ s důstojníky tři letadla a sice Junkers 52, Storch a Messerschmitt 109. Na letišti zbylo 140 barelů benzínu a 45 letounů, které ale Němci před kapitulací poškodili, takže byly letu neschopny.

Dne 15. května přijela vítězná Rudá armáda do Nesvačil. Oddíly její se ubytovaly v Nesvačilech a okolí. Stáda koní a dobytka pásla se volně na polích kolem Nesvačil. Ze zajateckého tábora u Bystřice byli přiváženi němečtí zajatci a ti čistili domy.

A již se vraceli obyvatelé do svých domovů...

Z kroniky obce přepsal Miloslav Šebek

**Na následujících stranách si můžete prohlédnout
obrazovou část publikace, která jistě dokreslí
jednotlivá vyprávění pamětníků.**

Domek Říhových před válkou

Rodina Říhova. Nahoře dcery Marie a Anna, uprostřed maminka Marie, tatínek Antonín, tetička Fanyňka, dole děti Růženka a František

Z archivu Růženy Vytejškové

František, Růžena, Marie a Anna Říhovi s rodiči

Rodina Bezkočkových v Trhových svinech

Rodina Jirovských - rodiče, Milka a Josef (přibližně 1940)

Z archivu Josefa Jirovského

Jiří Dosoudil v Lipsku (3. zleva)

Foto Vaněčkových z roku 1938
rodiče, Jarmila vpravo, sestra jindřiška

Únor 1944 - z vystěhování u Majerů v Líšně

Krejčovství Benešov

- Jarmila Vaněčková (Dosoudilová) ve 2. řadě
- Jiří Dosoudil ve 4. řadě, 3. zleva

Archiv Jarmily Dosoudilové

Domek Dosoudilových (1932)

Jiří Dosoudil v Lipsku

Karel Kanda

Marie a Karel Kandovi

Svatba Milada Roušarová a Miloslav Mrva

Kamarádky (vlevo paní Bartáková, vpravo paní Mrvová)

PFARRAMT DER BÖHMISCH-MÄHRISCHEN KIRCHE in *Novecklov.*
FARNÍ ÚŘAD CÍRKVE ČESKOMORAVSKÉ v *Novecklov.*

Protektorat Böhmen und Mähren
Protektorát Čechy a Morava

Traugungsmatrik:
Kniha oddávňch:
Band *V* Seite *123* 1/4. Zahl *2*
Strauß strana číslo listu

Exh. Zahl
Č. j.

Traugungsschein — Oddací list

Tag, Monat u. Jahr der Eheschließung — Den, měsíc a rok sňatku	2. Juli 1944. <i>Kněžského dvorce 1944</i>	
Ort der Eheschließung Místo sňatku	<i>Novecklov — Novecklov.</i>	
Vor- und Zuname Jméno a příjmení	Bräutigam — Ženich <i>Miloslav Mrva</i>	Braut — Nevěsta <i>Milada Roušarová</i>
Beruf — Zaměstnání	<i>Levářský dělník, zaměstnaný v továrně</i>	<i>kněžská služka, zaměstnaná v kněžském domě</i>
Wohnort (Strasse u. Haus-Nr., politischer Bezirk) Bydliště (ulice a číslo domu, politický okres)	<i>Taschitz Nr. 15 p. b. Böhmen</i>	<i>Taschitz Nr. 15 p. b. Böhmen</i>
Datum der Geburt Datum narození	<i>13. VIII. 1922</i>	<i>22. IX. 1925</i>
Geburtsort (Strasse u. Haus-Nr., politischer Bezirk) Rodiliště (ulice a číslo domu, politický okres)	<i>Taschitz Nr. 15 p. b. Böhmen</i>	<i>Taschitz Nr. 15 p. b. Böhmen</i>
Gemeindewohnort Tráugungsort Domovní právnost v den sňatku	<i>Taschitz Nr. 15 p. b. Böhmen</i>	<i>Taschitz Nr. 15 p. b. Böhmen</i>
Religion — Náboženské vyznání	<i>Katol.</i>	<i>Katol.</i>
Stand — Stav	<i>ledig</i>	<i>ledig</i>
Vater (Vor- und Zuname, Religion, Beruf, Wohnort, ex. Geburtsort, und Namen der Eltern gemäß der Matrimonialtragnung) Otec (jméno a příjmení, náboženství, povolání a jména jeho rodičů podle matřického zápisu)	<i>Karl Mrva, Křm., v. m. Böhmen, led. v. m. Böhmen, led. v. m. Böhmen</i>	<i>Karl Roušarov, Křm., v. m. Böhmen, led. v. m. Böhmen, led. v. m. Böhmen</i>
Mutter (Vor- und Zuname (auch Mädchennamen), Religion, Beruf, Wohnort, ex. Geburtsort, u. Namen der Eltern gemäß der Matrimonialtragnung) Matka (jméno a příjmení (i dříve jméno), náboženství, povolání, bydliště, po příjmení rodičů a jména rodičů podle matřického zápisu)	<i>Marie Mrva, ved. v. m. Böhmen, led. v. m. Böhmen, led. v. m. Böhmen</i>	<i>Marie Roušarová, ved. v. m. Böhmen, led. v. m. Böhmen, led. v. m. Böhmen</i>
Traugungspriester Oddávající kněz	<i>Petr Mrva — Pfarrer — kněz.</i>	
Traugungszeugen (Vor- und Zuname, Beruf, Wohnort)	<i>Josef Vincenz, Landwirt in Taschitz Nr. 11</i>	
Ständköre (jméno a příjmení, zaměstnání, bydliště)	<i>Anton Pila, Lektor in Pilsen Nr. 1</i>	
Anmerkung Poznámka	<i>1. Taschitz Nr. 15 p. b. Böhmen, led. v. m. Böhmen, led. v. m. Böhmen</i>	

Bestätigt mit eigenhändiger Unterschrift des Unterzeichneten und beigefügtem Amtssiegel.
Potvrzeno vlastnoručním podpisem podepsaného a účedním razítkem.

Pfarramt in *Taschitz* am *2. Juli* 1944. *Kněžského dvorce*
Farní úřad v *Taschitz* dne *2. července* 1944.

Unterschrift
Podpis

Oddací list z roku 1944

Domek Fulínů (nyní Stránských), kam byla přesídlena rodina Kozáková z Vrchotových Janovic

AUSWEIS Nr. KK 108 zum Betreten des
PRŮKAZ čis. 44- Tr. Üb. Pl. „Böhmen“
 Tirowitz-Beneschau

Name - Jméno: Kozakova Agnes

geboren - narozen: 9.1.1909

wohnt - bydlí: Neswatschil
 Tirowitz-Beneschau

Arbeitgeber
 Arbeiter
 Angestellter
 zamestnanec
 Angehöriger
 příslušník

Eigenhändige Unterschrift des Inhabers
 Vlastnoruční podpis majitele

Inhaber hat den Ausweis stets beim Passieren d. 44-Wache d. Posten unaufgefordert vorzuzeigen. - Ohne Stempel und Lichtbild ungültig.
 Majitel tohoto průkazu jest povinen tímto se bez vyzvání strážní 44 vykáhati. — Bez razítka a podoběnky neplatný.

31.5.1944

Gültig bis
 Platný do

Kommandantur
 44- Tr. Üb. Pl. „Böhmen“
 Tirowitz-Beneschau

44 - Oberführer u. Kommandant.

Průkaz ke vstupu matky pana Kozáka

Kamarádky ve Tvoršovicích - zleva: Vlasta Sekáčová,
Marie Veselá (Rezková), Milena Zívalová

Archiv Marie Rezkové

Hájenska v Tvoršovicích, kde žila rodina Veselých

Obraz, který věnoval p. Růžička Josefu Rezkovi (maloval ho v lágru v Tvoršovicích) - dodnes visí u Rezků

Rodina Fulínova před vystěhováním před svým domem
v Nesvačilech

Dvojčata Miluše a Marie s dětmi Felzmanovými na Jitrech

Paní Felzmanová, její maminka,
se sestrami Fulínovými
a dětmi Felzmanovými

Dvojčata Fulínova na Jitrech

Babička Bartůšková s dvojčaty na Jitrech

Hospoda U Kliků v Semovicích po vystěhování v r. 1943

Zbytky statku Starých

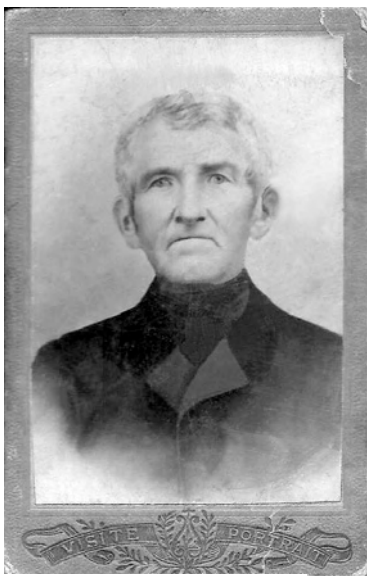
Po hospodě U Kliků zůstala jen jáma

Pohled na pastušku

Nesvačilský hřbitov 1. 11. 1943

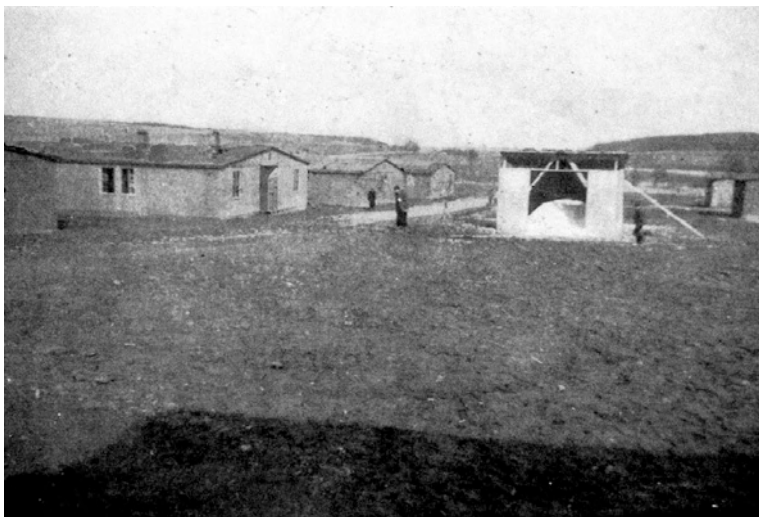
Josef Svátek

František Král, Nesvačily čp. 58,
zahynul v koncentračním táboře

Kaple těsně po válce

Kuchyně bystřického „lágru“

Bystřický pracovní tábor pro židovské míšence - „lágr“

Letadla na nesvačilem letišti po konci války

**Přesídlovací kancelář ministerstva vnitra v Benešově,
I. Č. Čerčany. Telefon č. 21.**

Čís. 563.9 a) 43.

Čerčany, dne 28. června 1943.

Vyhláška.

I.

Prole ustanovení čl. 3 zákona ze dne 14. července 1927, č. 125 Sb., o organizaci politické správy nastupují:
V důsledku stěžení vojenského cvičiště u Benešova vyhláší se tímto konečné hranice III. etapy.

Obyvatelé města NEVEKLOVA jsou povinni do

1. září 1943

vystěhovat se ze svého dosavadního bydliště. Z toho jsou vyňati obyvatelé, kteří vlastní zemědělskou usedlost. Pro ně platí stejná lhůta k vy-
stěhování jako pro ostatní obyvatelé III. etapy, jak je dále uvedeno.

Obyvatelé obcí: Nesvačily s osadami Nesvačily a Petrovice, Tvoršovice s osadami Tvoršovice a Mlýny, Jirovice s osadami Jirovice, Chvojen, Jarkovice, Semovice a Hůrka, Tisem, Příbysice s osadami Příbysice a Kožlí, Neštětice s osadami Neštětice, Chvojíněk a Doloplaty, osady Dubovka (obce Neveklova), Blažim, Stranný s osadami Stranný, Břevnice, Zádolí, Borovka, Zárybnice, Hůrka-Kapinos, Spolí a Tloskov, Živošost s osadami Živošost (část na pravém břehu Vltavy) a Ústí, Nahoruby s osadami Nahoruby a Poličany, Křehleby s osadami Křehleby a Lhotka, Vlkonice s osadami Vlkonice a Strážovice, Zderadice s osadami Zderadice, Mstětice, Zahoří, Rehovice, Tikovice a Vráce, Zahrádka s osadami Zahrádka, Zálesí 2 díl, Bezejovice, Libeč, Zaječej a Dlouhá Lhota, Křečovice s osadami Křečovice, Skřýšov a Zhoř, osady Paseky (obce Osečen), Konopiště s osadami Konopiště a Pomněnice, Bystřice (část na západ od dráhy) jsou povinni do

31. prosince 1943

vystěhovat se ze svého dosavadního bydliště a před vystěhováním hlásit přesídlovací kanceláři ministerstva vnitra v Benešově t. č. v Čerčanech, přenesou adresu nového bydliště. Každá další změna bytu musí být rovněž hlášena přesídlovací kanceláři ministerstva vnitra v Čerčanech. Obyvatelé obcí, které mají být vyklizeny, nechť se obrácejí se všemi záležitostmi týkajícími se vystěhování, včetně buď na místní nále čtenické hlídky nebo na přesídlovací kancelář v Benešově, t. č. v Čerčanech.

Těmto přesídlovacím jest bez povolení velitelství SS v Benešově zakázáno jak přechodně tak trvale narušovat do obcí vojenského cvičiště u Benešova. Konečně hranice tohoto vojenského cvičiště u Benešova, jakoli i obce a osady, kam je nastěhováno zakázáno, jsou pevné a vyhlášené v IV. a V. etapě.

Nedodržení tohoto ustanovení potrestá příslušný okresní úřad pokutou do K 5.000 — nebo vězením do 14 dnů.

II.

Přestěhovalci se upozorňují zvláště na toto:

1. Válečníci SS cvičiště a posádkové válečníci SS v Benešově nastěhují příjmem ze dne 17. 6. 1943, že důstojník nebo její převzatí příp. dle zaměstnání nebo předem nastěhují podle svých platných osobních ustanovení. Pokud to bude z vojenských důvodů možná, státnímu náleží ve svých dosavadních bydlištích. Občerství nastěhují příkaz od válečné cvičiště.
2. Romští židovští a židovští v souvislosti s vojenskou službou vystěhováni.
3. Otevření státního hospodářství v Benešově byla poskytnuta, aby šlo o a vyloučení konečného odškodného vypládné všem majitelům usedlosti k založení nové existence, příp. k získání náležitosti usedlosti, bezúplatně zálohy. K uložení platebního styku státní úřad zaslal v Sečtaněch svou platbu. Tato uděluje informace ve všech otázkách, týkajících se zálohování, a příjmu náležitosti o povolení záloh.
4. Váleční přestěhovalci, a to jak majitelé nemovitosti, tak i nájemníci a pachytí obdrží příměstské odškodné za stěhování výlohy.

Ve všech otázkách, týkajících se přesídlení z obvodu vojenského cvičiště, uděluje informace v úředních hodinách přesídlovací kancelář ministerstva vnitra v Čerčanech.

Jednotná přesídlovací kancelář:

Aussiedlungskanzlei des Ministeriums des
Innern mit dem Sitze in Beneschau,
z. Z. Tschertschan.

Přesídlovací kancelář ministerstva vnitra
v Benešově,
t. č. v Čerčanech.

Bestätigung.

Potvrzení.

Ich bestätige, dass Herr

Potvrzuji, že pan

Anton Fulín

Antonín Fulín

Beruf Schmied

povolání kovář

wohnhaft in Neswačily Nr. 88

bytem v Nesvačily čís. 88

verpflichtet ist, aus dem Gebiete des Truppen-
übungsplatzes Beneschau auszusiedeln.

jest povinen vystěhovat se z obvodu území vojen-
ského cvičiště, řízovaného v okrese benešovském.

Ich ersuche deshalb nach den Weisungen des
Reichsprotektors, die an das Ministerium des
Innern mit Zuschrift des Kommissarischen Leiters
des Bodenamtes (IX. Sektion des Ministeriums
für Land- und Forstwirtschaft) vom 3. März 1942
AZ. T. Ue. P. III. Räumung/Stü. ergangen sind,
alle Behörden, dem Genannten wohlwollend ent-
gegenzukommen und ihm bei der Sicherung der
Unterkunft, sowie bei der Gründung einer neuen
Existenz behilflich zu sein, namentlich beim
Suchen und beim Erwerb einer Ersatzliegenschaft.

Zádám proto se zřetelem k směrnicím Říšského
protektora vydaným ministerstvu vnitra dopisem
komisarského vedoucího Pozemkového úřadu (IX.
odboru min. zemědělství a lesnictví) ze dne 3.
března 1942, AZ. T. Ue. P. III. Räumung/Stü.,
aby veškeré úřady vycházely jmenovanému blaho-
volně vstíc a podporovaly ho při zajištění ná-
hradního ubytování a založení nové existence,
zejména též při získávání náhradní zemědělské
usedlosti.

Als Identitätsnachweis hat der Obgenannte
den bürgerlichen Ausweis vorzulegen.

Jmenovaný jest povinen prokázat svou totož-
nost občanskou legitimací.

Beneschau-Tschertschan, den
Benešov-Čerčany, dne

16. August 1943.

Der Vorstand der Aussiedlungskanzlei.
Vedoucí úřada přesídlovací kanceláře.

Přidělovací ubytovací list.

1. Přesídlovací kancelář min. vnitra přiděluje

~~ziskadné~~
trvale ubytování a umístění této rodině (osobě):

Jméno	<u>Fulín Antonín</u>	povolání	<u>Kovář</u>
z místa (obce)	<u>Hesvačily</u>	čp.	<u>88</u>

u ubytovatele:

Jméno	<u>Šáchová Anna</u>	povolání	<u>privát.</u>
v	<u>Bystřice u B.</u>	čp.	<u>118</u> (telez. stanice)

2. Rozsah ubytování a umístění: 1 kuchyně a 1 jinou místn. ve dvoře s přísl.

počet členů rodiny	<u>2</u>	počet koní		počet hov. dobytka	
vepř.					
a ostatní hosp. inventář a zásoby					

3. Osoba, která má být ubytována, vykazuje se ubytovateli řádně listem.
Je třeba, aby podmínky o ubytování byly mezi oběma stranami podle možnosti předem projednány, zejména pokud jde o pomoc při ulehčování.
4. O ubytování je třeba mezi oběma stranami uzavřít nájemní smlouvu nebo zvláštní ujednání; nedojde-li k dohodě, učí vůči nájemnímu nebo odškodnému okresní úřad.
5. Ubytování osoby jsou povinny řádně majetku ubytovatele; ty osoby, proti kterým budou vyneseny odškodné stížnosti, se ubytování zneuvážliv, budou zbaveny pomoci úřadu a musí se z přiděleného ubytování vytrhovat.

v Hesvačily dne 24. srpna 1943.

Přesídlovací kancelář min. vnitra v
Aussiedlungskanzlei des Ministeriums des Innern
Dienststelle Beneschau.

Handwritten signature

upis:

Bestätigung.

Ich bestätige, dass Herr

Anton Fulín

Beruf Schmied

wohnhaft in Heswačhil Nr. 88

verpflichtet ist, aus dem Gebiete des Truppen-
übungsplatzes Beneschau auszusiedeln.

Ich ersuche deshalb nach den Weisungen des
Reichsprotektors, die an das Ministerium des
Innern mit Zuschrift des Kommissarischen Leiters
des Bodenamtes (IX. Sektion des Ministeriums
für Land- und Forstwirtschaft) vom 3. März 1942
AZ. T. Ue. P. III. Räumung/Stü. ergangen sind,
alle Behörden, dem Genannten wohlwollend ent-
gegenzukommen und ihm bei der Sicherung der
Unterkunft, sowie bei der Gründung einer neuen
Existenz behilflich zu sein, namentlich beim
Suchen und beim Erwerb einer Ersatzliegenschaft.

Als Identitätsnachweis hat der Obgenannte
den bürgerlichen Ausweis vorzulegen.

Potvrzení.

Potvrzuji, že pan

Antonín Fulín

povolání kovář

bytem v Hesvačily čís. 88

jest povinen vystěhovati se z obvodu území vojen-
ského cvičiště, řízovaného v okrese benešovském.

Zádám proto se zřetelem k směrnicím Říšského
protektora vydaným ministerstvu vnitra dopisem
komisarského vedoucího Pozemkového úřadu (IX.
odboru min. zemědělství a lesnictví) ze dne 3.
března 1942, AZ. T. Ue. P. III. Räumung/Stü.,
aby veškeré úřady vycházely jmenovanému blaho-
volně vsíci a podporovaly ho při zajištění ná-
hradního ubytování a založení nové existence,
zejména též při získávání náhradní zemědělské
usedlosti.

Jmenovaný jest povinen prokázati svou totož-
nost občanskou legitimací.

Beneschau Tschertschan, den 16. August
Benešov Čerčany, dne

1943.

Beim Vorgesetzten der Aussiedlungskanzlei.
Vizepräsidenta přesídlovací kanceláře.

Handwritten signature

Válka, kterou je dnes zachvácen celý svět, vyžaduje výcviku velkých vojenských kontingentů. K tomu je zapotřebí četných vojenských cvičišť. Taková cvičiště se zřizují nejen v Čechách a na Moravě, nýbrž i v jiných oblastech Velkoněmecké Říše. O jejich zřízení rozhodují výhradně vojenská hlediska. Novodobé zbraně, které jsou v pohybové válce zasazeny, vyžadují stále větších cvičných ploch.

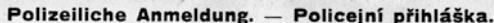
Zřízení vojenského cvičiště benešovského není tudíž opatřením, které by směřovalo zvláště proti obyvatelstvu nebo hospodářskému složení tohoto území, nýbrž je vojenskou nutností, která je podmíněna výhradně válkou. Obyvatelstvo, které je tímto opatřením nepochybně tvrdě dotčeno, musí projeviti nutně porozumění, že i tato oběť musí býti přinesena pro budoucnost českého národa, která je zaručena jedině vítězstvím Říše. Neboť jen vítězství nad bolševismem zajišťuje českému lidu setrvání na jeho domácí hroudě a budoucí pokojnou práci jeho dětí ve vlasti.

Vývoj války vyžaduje bohužel i urychlené vyklizení jednotlivých pásem. Přesto však odškodňovací řízení bude provedeno způsobem dosud obvyklým, takže každý, jehož se opatření dotkne, obdrží především na žádost přiměřenou zálohu na náhradu mu příslušející a po skončení řízení dostane pak v nejkratší době vyplacen zbytek náhrady. Obyvatelstvo se může kdykoliv obrátit na příslušnou přesídlovací kancelář ministerstva vnitra s žádostí o radu a pomoc. Lhůty k přesídlení budou oznámeny zvláštní vyhláškou.

V Praze dne 7. června 1943.

Vláda Protektorátu Čechy a Morava.

Předseda vlády **Dr. Krejčí**

Ministr vnitra **Bienert** Ministr zemědělství a lesnictví **Hrubý**[illegible][illegible]

VII. Ausgabe
vydání

5

Gültig vom
18. III.-14. IV. 1940

Steckkarte
für Kinder unter 6 Jahren

Listek na maso pro děti pod 6 let
Během a Měhem Čechy a Morava

KIK

Name
Jméno

Wohnort
Bydliště

Straße
Ulice

Öfter Namensbeilegung angibt
Bez vedoucí jména vyplněno.
Rice: Nepřítomnost
Nepřítomnost
Vedoucího občanského
úřadu

Hunde-Zählsatz
Nr.
Čís.

Poučení.

Pracovní kniha je předložená zaměstnavateli před přijetím do práce a na požádání rovněž úřadu práce nebo nemocenské pojišťovny nebo i jiným úřadům. Zaměstnavatel není povinen zachovávat pracovní knihu.

Nepřevzetí nebo nepřevzetí zápisu v pracovní knize opatří nebo doplní úřad práce nebo nemocenské pojišťovny. Například: vložení nebo falšování pracovní knihy se trestá jako napodobování nebo falšování veřejné listiny.

Buď pracovní poměr vzniká nebo skončí-li zaměstnání, jest zaměstnavatel povinen hlásit se úřadu práce (pobocky) a předložit pracovní knihu k nahlédnutí.

Dříve než zaměstnavatel přijme zaměstnaní, které má nebýt přikázáno úřadem práce, jest povinen ohlásit se u příslušného úřadu práce nebo jeho pobocky.

Úřad práce bude zaměstnavatele vyvídat podle směrnic ministerstva sociální a zdravotní správy takopráv příslušky k nemocenskému pojištění.

Vedení pracovních knih jest proto kladě a poplatky. Za pracovní knihu státní nebo poštovní vydá nemocenská pojišťovna nákladní pracovní knihu, za což vybírá určitý poplatek.

Hodnotu nebo opatření této předložená testují se peněžní pokutu do 50.000 Kč nebo vězení do šesti měsíců neb oběma tresty současně. Záleží se trestu.

1. kdo vědomě používá pracovní knihu, která byla vydána pro jiné osobu, jako by byla vydána pro něho;

2. kdo používá knihu k poskytnutí svou pracovní knihu;

3. kdo neposkytl si dá vydání nebo má nákladní pracovní knihu.

Vězení do šesti měsíců nebo pokutu do 20.000 Kč bude potrestán, kdo zneužil nebo zneužívá:

1. účinné nepřevzetí nebo nepřevzetí údaj o své osobě nebo o svém povolání;

2. jest zaměstnavatelem, opatří pracovní knihu podnikem;

3. jest zaměstnavatelem, nepřevzetí zadávce pracovní knihu;

4. zaměstnává osobu povinnou mít pracovní knihu dříve, než mu tato předloží pracovní knihu, nebo kdo jest povinnou mít pracovní knihu, vykonává zaměstnání dříve, než ji zaměstnavateli předloží.

5. jest domácností, domácností živnostníkem nebo zprostředkovatelem domácí práce nebo zprostředkovatelem nádobu příslušné osoby povinnou mít pracovní knihu, nedá si nepřevzetí vydání pracovní knihu.

50

NÁRODNÍ VÝBOR V NESVAČILECH

Nesvačily, 30. máje 1945.

Ožďané nesvačiliti.

Poměvadž se Nesvačily stávají pomalu obyvatelnými a v nejbližší době budete se stěhovat zpět do svých domovů, odkud Vás vyhnala prokletá zráda německého národa // - vojsko, je nutné, abyste se všichni sešli dříve, než začnete s úplným stěhováním. Je to již nutné proto, že se strašně rychle blíží doba senosose a doba žní a musí se rozhodovat o sklizení v našem katastru, která musí letošního roku vyznít tím opravdovější, poměvadž ji budete sklízet zase na svém a pro svůj národ - nikoliv pro vždy hladové břicha Němců. Dále je nutné, abyste si částečně prohlédli účty na budovách a hlásili je příslušnému odboru ještě v Nesvačilech. Stejně tak je nutné schválení, případně zreorganiso- vání dnešního nesvačilekého Národního výboru. Přijďte proto všichni v neděli, 3. června 1945 v 8. hodin ráno do Nesvačil, do sálu v hostinci p. Karla Bartůška. Přijďte všichni již proto, že se jedná o Vás všechny, o Vaši budoucnost stavěnou v Nesvačilech a o ohléd, kterého jste se dvě léta nuceně odřikali.

Zdar naší demokratické republice,
zdar jejímu presidentu Obnoviteli, zdar maršálu Stalinovi.

Skalický Frant., předseda, v.r.
Šobek Karol, místopředseda, v.r.
Haušer Jan, místopředseda, v.r.
Pálka Josef, v.r.
Bárta Jan, v.r.
Bartůšek Josef, v.r.
Babický Karel, v.r.
Vosátka Frant., v.r.
Král Josef, v.r.
Doseděl Jiří, v.r.
Pálka Jaroslav, v.r.
Šafa Josef, v.r.
Skalický Jiří, v.r.
Páták Josef, v.r.
Král Václav, v.r.

NUR FÜR AMTLICHE EINTRÄGEN POUZE PRO ÚŘEDNÍ ZÁZNAMY

Bisherige Beschäftigungsarten von längerer Dauer
Dávající delé trvalý zaměstnání

pro zastupování, od, rovněž, jako as-
mista, od 4. 1. 1942 do 30. 12. 41.
Pracovník 1942-43

Beitrag zum Lohn. Lohn. Lohn.
jako pracovník od 19. 2. 46.

23. Feb. 1944

Beurlaubt zur Dienstverpflichtung
ARBEITSBUCH
PRACOVNI KNIZKA

Zitige Semit, als
vom 1944 bis

NUR FÜR AMTLICHE EINTRÄGEN POUZE PRO ÚŘEDNÍ ZÁZNAMY

Beschäftigungsarten von längerer Dauer
Delé trvalý zaměstnání

Pracovní kniha dne 16. 12. 42 uzavřena
a podle zák. č. 29/1948 Sb. zrušena

ARBEITSBUCH
PRACOVNI KNIZKA

CH
122A

Obsah:

Úvod	1
Smutné výročí	2
Růžena Vytejšková	4
Miloslav Březina	6
Zdeněk Bezkočka	6
Václav Čihák	7
Josef Jirovský	8
Marie Jirovská	9
Marie Kandová	10
Karel Kanda	12
Jarmila Dosoudilová	12
Josef Bařha	14
Milada Mrvová	15
Karel Kozák	16
Marie Rezková	17
Zdeněk Kouba	19
Vladimír Šváb	20
Jaroslav Fulín	21
Libuše Pechová	22
František Fulín	23
Marie Fulínová	24
Miluše Neradová	25
Přehled vystěhovaných	26
Stěhování nesvačilského kostela	28
Z pamětní knihy sboru Církve československé husitské	29
Vznik letiště Nesvačily	30
Z kroniky obce Nesvačily	31
Obrazová část publikace	33

